

Došlo 25.IX. 1931

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

ŽENA IN

DOM

LETNA
PRILOGA

5

KNJIG

DRUGA
KNJIGA PRILOŽENA

10

Ang/ěsko

blago

za jesen in
zimo

*

*A&E Skabernè
Ljubljana*

Takile so zavitki
dr. Oetkerjevih izdelkov

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobre vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod imenom
Backin

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomešča moč za skuhanje testa in barvo jajc; noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.
Bactamid se koristno doda vsaki moči nati jedi in pecivu, posebno omeletam, žličnjikom, rezancem, krpicam, smotom, buhtelnom, kolačem, maslenemu in krhekemu testu itd. nakar se dobi lepo obliko in je lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjo.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po onostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, žele, marmelade, sadnega sokova, kumaram in slanelemu stalnost in zabrani njih kvarjenje po plesnobi ter kislosti.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah.

SVOJE OBLEKE

KEMIČNO CISTITI ALI BARVATI
IZVRŠITEV V 24 URAH.

OHRANITE VEDNO KOT NOVE, AKO JIH DASTE

V TOVARNI

JOS. REICH
POLJANSKI NASIP 4-6

Pismo iz Brazilije

Cenjena uprava!

Po enoletnem čitanju naše ljubljene revije «Žena in Dom» si štejemo tudi me, slovenske priseljenke v Braziliji (San Paulo), v dolžnost, da napišemo nekaj vrstic v našo revijo.

Cenjena urednica! Najpoprej Vam moramo povedati, da nas vsaka številka naše revije na vso moč razveseli in se nam je tako priljubila, da bi kar ne mogle ostati zanaprej brez nje.

Ne moremo Vam dopovedati in tudi verjeti ne more, kdor ne poskusi. Kolike vrednosti je za nas čtivo, ki ga dobimo od daleč, z naše grude. Res da se tudi tukaj dobi vsakovrstno čtivo, ali nikdar ni tako priljubljeno ko domače, ki nam v našem jeziku razlaga naše običaje in nasvete naših žen, deklet in mater. Kako je naše življenje v tej novi domovini, nam ni mogoče v kratkih besedah povedati. Razumljivo je, da je v tujini za vsakega človeka, najsi bo moški ali ženska, življenje nekoliko bolj dolgočasno, tudi ako ima vsega dovolj ni takšno, kakršno bi bilo doma. Tukaj nas je še precej Slovenk, največ poročenih žen, ki so prišle sem s svojimi možmi, da jim strežejo kot žene in gospodinje. Kar nas je deklet, delamo po večini po tovarnah, ker tudi več zaslužimo kakor ko bi službovale pri gospodi. Od Slovenk nas je največje število s Primorskega. Gotovo se

Vam bo čudno zdelo, ko izveste, da je tukaj več Slovenk, pa prihaja sem samo en izvod revije «Žena in Dom». Tudi to Vam moramo odkrito in brez sramote povedati, g. urednica. Prav gotovo Vam je znan primorski običaj že iz prejšnjih let, da je bilo primorsko ljudstvo vedno družabno in da je bilo njegovo veselje vedno v kulturnih in gospodarskih društvih. Ta običaj nas tudi v tujini ne more zapustiti, že leta 1928. smo si ustanovili svoje izobraževalno društvo «Ornus», v katerem se zbiramo in drug drugemu razlagamo svoje težave, od časa do časa pa prirejamo tudi društvene zabave, na katerih se vsaj včasih malo porazvedrimo. To je tudi vzrok, da prihaja med nas samo en izvod revije «Žena in Dom», ker smo članice zgoraj omenjenega društva in je ono naročilo mimo drugega tudi revijo «Žena in dom», ki nam je vsem na razpolago. Danes Vam pošiljamo tudi naročnino za vse leto 1931. Revija in krojna priloga nam vsem zelo ugaja. Veselilo bi nas, da bi tudi naročnice kaj več dopisovale v revijo. S tem bi za danes končale skromno besedo s pristranskimi pozdravi na vse čitateljice revije «Žena in Dom».

Poseben pozdrav Vam g. urednica. Obilo uspeha v naši ženski kulturi!

S spoštovanjem

Slovenke iz San Paula v Braziliji,
članice slovenskega izobraževalnega društva «Ornus».

PARIZ

Vam ne more nuditi lepših
modelov, kakor jih ima

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16

Telefon 32-33

Telefon 32-33

ATELJEJ ZA
NOTRANJO
ARHITEKTURO
ING. J. MAHEN
ARH. D. SERAJNIK
LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA 28 II.

«Jaz vam zopet in zopet svetujem, da se morate ogibati vina, ne smete kaditi, v kavarno...»

«Dovolj, dovolj, gospod doktor, že vidim, da ste govorili z mojo ženo.»

On: «Vidiš, ni zastoj Bog ustvaril najprej moža, in šele potem ženo.»

Ona: «Čisto naravno! Moral je na nekom najprej poizkusiti, če je hotel ustvariti nekaj dobrega!»

M. DRENIK

Ljubljana, Kongresni trg št. 7

Ogromna izbira ročnih del vseh vrst in najrazličnejši material.

Predtiskarija, entlanje
in vezanje / Montiranje blazin, torbic i. dr.

Solidno blago! Ustan. 1860. Točna postrežba!

Službo iščejo.

Mlada učiteljica, ki je bila izgnana iz Italije, išče službe. Najrajša bi šla v kakšno uredništvo ali upravo. Sprejme pa tudi drugo delo. Naslov pove naša uprava. Štev. 722.

Učiteljica s petletno prakso, ki služi sedaj v Bosni, išče primerne mesto k boljši družini kot vzgojiteljica. Govori in piše poleg materinega jezika srbsko-hrvatski in nemški jezik. Poučuje lahko tudi klavir. Naslov pove naša uprava. Štev. 723.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Odgovori na vprašanja v številu 9.

Pravilna vzgoja.

Moderna vzgoja otrok ne pozna kazni. V teoriji je prav lepo, ko se svetuje, da je treba otroke že izpočetka vzgajati na ubogljivost in poslušnost s prijazno besedo. Pri rahločutnih otrocih se taka metoda tudi v praksi dobro obnese. Pri temperamentnih otrocih, ki so poddedovali razboritost in trmoglavost po svojih očetih, pa prijazna beseda vedno ne pomaga. Tudi če hoče mati vzgajati svojo deco z vzornim zgledom in mirno prizanesljivo besedo, pa pokvari otroke razni sorodniki, sestre in tetke, največ pa še tisti očetje, ki dajejo skrivaj potuho svojim ljubljencem. Ko sem imela še polno glavo idealov in »vzvišenih ciljev«, ko sem se tako rekoč vzgajala za materinski poklic, sem tudi jaz vedno mislila, da mi otrok ne bo treba kaznovati. Življenje in praksa pa sta me drugače učila. Zato je moja misel, da je treba otroke vzgajati k poslušnosti po njihovem značaju, po okolici, v kateri živijo, in po otrokovem razpoloženju. So otroci, ki bi jim ubili dušo, če bi jih kaznovali s tepenjem, za nekatere otroke je pa leskovka najboljšo zdravilo.

Ko sem prvič kaznovala svojega triletnega sinka, sem se resnično prestrašila nad njegovim preplašenim obrazom. Nepopisen strah je bil v njegovih očeh in smilil se mi je do dna srca. Pa me je otrok objel in stisnil k sebi s svojimi malimi ročicami, naslonil lice na moj obraz in ihtel prosil: »Mamica, ne bodi huda, nikoli, nikoli več ne bom nagajal.« In res je držal svojo obljubo.

Jaz bi ga ne bila kaznovala, ako bi ga prej ne bila trikrat opozorila, da bo tepen, ako ne bo ubogal.

V Vašem slučaju, mislim, je bilo za Vašega otroka prav dobro, če ste ga ukorili zaradi njegove srboritosti. Ni pa bilo pravilno, da ste ga v jezi kaznovali. Dobro moramo premisliti, ali otrok zasluži kazni, ali je kazni potrebna in kako bo vplivala na otroka. Otroci, ki so prevečkrat tepeni, postanejo potuhnjeni in boječi. Torej vse o pravem času. Po mojih mislih bi morali kazni, kjer je neizogibna, izvršiti očetje, ker matere naj pokažejo otrokom ljubezen, očetje pa resnost življenja. Gorje pa otrokom, kjer jih oba pretepeata.

Alimenti.

Kolikor je meni znano, mora po zakonu skrbeti za otroka, čeprav je od Vašega zaročenca, mož nesrečne žene. Če pa bo mož ali žena sama zahtevala ugotovitev, da je otrok spočet izven zakona, potem bo sodišče Vašega zaročenca obsodilo na plačilo alimentov. Pa to ni važno. Važno je vprašanje, kaj bo z otrokom? Kdo mora skrbeti zanj? Ali je otrok kriv, da je na svetu? To vprašajte svojega zaročenca.

Telovadba.

S tem, da smo stopile v zakonsko zvezo, smo prevzele tudi gotove dolžnosti. Predvsem mora biti Vaš čas posvečen družini. Mislim pa, da se ena ura na dan pri gospodinjstvu ne bo prav nič poznala, zato ni prav, če Vas Vaš mož ne pusti k telovadbi. Vsaki ženi je telovadba koristna, seveda če ima srce in pljuča v redu. Ne morem Vam pa zagotoviti, da boste izgubili na teži. Res pa je, da so nekatere ženske vitke samo vsled gimnastičnih vaj. Če Vam mož brani telovadbo izven doma, pa telovadite doma. Sicer bo pa gotovo uvidel, da potrebujete poleg telovadbe tudi še nekaj samosvojega udejstvovanja kot vaditeljica in drugo.

Mačeha.

Kot inteligentki Vam svetujem, da gledate na svoj položaj s človeškega stališča. Bog ve, če Vaša druga mati zasluži Vašo mržnjo. Ne poznam Vaših razmer in ne

vem, kako se je vse razpletlo, da se je Vaš oče poročil z lastno kuharico. Povem Vam pa, da ni noben greh, če je bila Vaša mačeha kuharica, prav tako je človek, čeprav nima akademskega naslova. Človeka sodimo po njegovi srčni kulturi, in ne po zunanem videzu. Koliko je ona nima, presodite sami. Pravite, da imate svojega očeta radi. Torej ne more biti slab človek in je gotovo dobro premislil, preden se je v drugič oženil. Vprašajte se, ali bi spoštovali drugo ženo svojega očeta, če bi pripadala boljšim družabnim krogom, in našli boste odgovor. Moj nasvet je: preudarite brez predsodkov, in če je Vaša mačeha dobrega srca, ji prožite roko in osrečili boste tudi svojega očeta.

Ločitev zakona.

Odgovor ni potreben, ker smo prejeli med tem časom obvestilo, da je žena možu odpustila njegovo zablodo. In prav je tako. Mož, ki tako ljubi svoje otroke, zasluži, da se mu odpusti. Žena, ki odpušča, je plemenita.

Vprašanja.

Slaba mati.

Ves dan se ukvarjam s tremi otroki v starosti od enega do štirih let in z gospodinjstvom. Po enkrat na teden grem zvečer v kino, ki je edino moje razvedrilo, čeprav sem stara šele 24 let. Otroke pustim za tisti dve uri same, ker ima mož svoja pota, kavarnice, kvarte itd. Soseba pa mi je te dni očitala, da sem slaba mati, ker puščam otroke brez nadzorstva. Ali ima soseba prav? Ali res ne smem imeti prav nič od življenja?

Ali naj povem?

Moja hči je osem let poročena z uglednim trgovcem in ima štiri otroke. Zvedela pa sem, da ima nje mož razmerje s svojo knjigovodko. Moja hči o tem nič ne ve. Zeta sem opozorila na njegovo početje, pa me je sirovo zavrnil, češ da to mene nič ne briga. Kaj naj storim? Ali naj hčeri povem, ali naj gledam, kako se bo greh še naprej delal?

Otroška ljubezen.

Sedem otrok imam. Vsi so veliki in razen najmlajše vsi poročeni. Nikoli pa se nihče ne spomni svoje matere. Včasih mi je tako hudo. Ali so vsi otroci taki, ko gredo od doma?

Služkinja.

V službi imam pridnega, poslušnega in poštenega dekleta. Imela pa je nesrečo in je že peti mesec v drugem stanu. Dekle se mi smili in bi jo rada obdržala. Imam pa otroke, ki bodo njeno obsežnost kmalu opazili. Tudi moj mož se ne strinja s tem, da jo obdržim. Kako naj pomagam dekletu, da jo obvarujem pomanjkanja?

Postanek otroka.

V našem listu in v knjigi »Postanek otroka in njegov razvoj« sem brala, kako je treba uvažati doraščajoče otroke v spolne zadeve. Slučaj je nanesel, da me je vprašala sedemletna hčerka, odkod sem dobila njo. Povedala sem ji, da je zrasla pod mojim srcem in sem ji prilično tako razložila, kakor sem to čitala v Vašem listu in v Vaši knjigi. Povedala sem ji, da mi jo je ljubi Bog poslal zato, ker sem bila tako sama. Sedaj pa hčerka dan za dnem moli, naj Božiček prinese še bratca. Sem pa ovdovela že dva meseca po poroki. Kako naj sedaj razložim otroku, da njegova molitev ne more biti uslišana, ne da bi ji vzela vero v Božička.

Podajanje rok.

Moj mož mi je večkrat očital, da se preprijazno pozdravljam s svojimi in njegovimi znanci. Posebno mu ni všeč, ker podam vsakemu roko in jo krepko stisnem. Ne vem, ali je ljubosumen ali me hoče učiti olike. Vprašam Vas, kdaj in kako se podaja roka?

D. Z. v L. Nosna rdečica. Prečitajte članek v »Ženi in domu« številu 1/1931.

K. R. v M. Ne moremo objaviti. Vložite tožbo.

G. Ž. v L., N. T. v Lj. P. S. v F. in H. B. v O. Čitajte članke o lepoticju.

Kar danes nismo objavili, objavimo prihodnjič.

VAŠE KNJIGE

Najprej prosimo tiste, ki so knjigo «Postanek otroka in njegov razvoj» naknadno naročile, da potrpe še nekaj dni. Prva naklada je razprodana, druga pa bo natisnjena sredi oktobra. Ko pride iz tiskarne, jo takoj razpošljemo.

O knjigi smo dobili toliko pohval in zahval, da vseh ne moremo objaviti v listu. Mi smo srečni, da naš trud ni bil zaman in je to že naše zadoščenje, če vidimo, da so z našim delom vse naročnice zadovoljne. Svojo hvaležnost pa najbolj dokažete s tem, da priporočate «Ženo in dom» svojim znankam.

Danes smo priložili tistim, ki so naročnino za knjige in «Ženo in dom» plačale, drugo knjigo:

«ZA PRIDNE ROKE».

Prosimo, preglejte knjigo. Tudi ta ima nad 100 strani in več ko 150 slik. S to knjigo Vam pomagamo varčevati. Kar pogledate, kaj lahko vse sami brez velikih težav napravite. 32 strani je samih lepih vzorcev. Z lastnim delom osrečite otroke, moža, mater, sestro in vse, ki so Vam pri srcu. Tudi nase ne pozabite. Knjigo shranite, ker jo bo nekoč potrebovala Vaša hčerka, vnukinja ali nečakinja.

Do konca leta Vam pošljemo še tri knjige. Ali je Vaša prijateljica že naročnica naših knjig in «Žene in doma»? Če še ni, ali jo hočete pripeljati v naš krog? Prosimo!

Zalozba.

Tistim, ki so se pritožile.

Nekaj naročnic se je pritožilo, kako je to, da jim prve knjige nismo poslali že 1. septembra, čeprav se niso poravnale naročnine. Tem vljudno sporočamo tole:

Ko smo v tretji številki objavili, da bomo izdali pet praktičnih knjig, smo poudarili, da jih bomo poslali samo tistim, ki jih bodo naročile in plačale. Brezplačno smo poslali knjige samo tistim, ki so za to prosile, in tistim, ki so bile priporočene po naših zaupnicah.

Po sebi se razume, da naročnicam, ki so knjige šele sedaj naročile, knjig nismo mogli takoj poslati, ker nam tiskarna kar čez noč ne more napraviti nove naklade. Zato prosimo, potrpite še nekaj dni in ne hudujte se na nas. Verjemite nam, da ne delamo med naročnicami nobenih razlik. Vse so nam enako drage. Pravično pa je, da dobe tiste, ki so knjige o pravem času naročile in plačale, knjige prej kakor zamudnice. Torej ne bodite nevoljne zaradi tega.

In še vedno je nekaj čitateljic, ki knjig niso naročile. Pozneje pa bo velika zamera, če jim knjig ne bomo mogle poslati. Sedaj je še čas. Še jim lahko naknadno pripravimo prvi dve knjigi. Nekatere so nam pisale, da hočejo knjige prej videti, potem jih bodo šele naročile. Tako nezaupanje nas boli. Še enkrat izjavljamo, da *vrnemo denar za knjige vsaki, kateri knjige ne bodo ošeč, če nam jih v osmih dneh po prejemu vrne nepoškodovane.*

Zato prosimo tiste, ki knjig še niso dobile, da še danes nakažejo Din 32— za knjige in Din 7— za odpravnino, skupaj Din 39—. Kesneje bo prepozno.

Knjigotrška cena knjigam bo Din 110—. Naročnice revije «Žena in dom» dobe knjige le vsled tega za tako nizko ceno, ker plačajo naročnino za revijo in knjige naprej. S tem nam prihranijo ogromno dela in je pravično, da dobe za svojo točnost knjige za lastno ceno kot nekako knjižno darilo.

Še nekaj prosimo:

Svoje ime pišite razločno. Vselej zapišite kraj bivališča in zadnjo pošto. Nekatere zapišejo na primer samo «Francka» brez priimka in brez naslova. Seveda ne moremo vedeti, katera Francka je to. Kadar se preselite, nam sporočite to 14 dni prej, preden list izide. Napišite

OKUSNA
IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA
KAVA

vedno tudi stari naslov. Krstno ime napišite vedno enako, in ne enkrat Ivanka, drugič Johana, potem zopet Hana, ali Marija, Mici, Minka, Kadar se poročite, sporočite tudi prejšnje ime. Kadar nakazujete denar, skrbite za to, da bo na položnici razločno napisano Vaše ime, in ne ime Vašega moža ali Vaše hčerke.

Vse to nam olajša delo in ni potem nobenih zmešnjav.

Kadar hočete dobiti odgovor, priložite dve znamki po en dinar.

H koncu še tole:

Mi skrbimo, kolikor moremo, da list o pravem času izide. Včasih pa že pridejo kakšne zapreke. Vi ne veste, koliko je dela pri takem listu. Zato ne smete biti precej nevoljni, če se list za kakšen dan zakesni. Tudi pošta ne more vsega naenkrat odpremiti. Premislite malo, da 15.400 izvodov ne more biti kar tako hitro natisnjenih. Vse to traja mesec dni. Ekspedicija potrebuje tri dni. Zato včasih nekatere list prej dobe kakor druge. Če pa lista sedmi dan ne dobite, potem se je izgubil, in šele takrat pišite dopisnico, pa Vam pošljemo drug izvod.

Prosimo, uvažujte naše želje in zadovoljne boste z nami.

Uprava.

Neprijeten duh ust

je zoprni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite že pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Že pri kratki uporabi dobijo zobje krasen sijaj slonovine. Poskusite najprej z malo tubo za 8 Din. Velika tuba 13 Din. Dobite jo povsod.

ŽENA IN DOM

Letnik II.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1931.

Štev. 10.

Lojze Zupanc:

V mesto . . .

I.

«Zašla sem in stezé ne vem,
naprej ne vem, nazaj ne smem...»

Prešeren.

Severozapadni kot belokrajinske kotline. Nad njim veličastni hrbet Gorjancev, ki zastira pogled v neslutene daljave... na južni strani odlomljeni zob pustega, neizraznega, le v solčnih dneh vidnega in že v domačih bajkah tajinstvenega Kleka... Majhne so hišice tod in s slamo krite. Vegasta in lesena gospodarska poslopja so razbrčana vsenaokoli skromnih domačij. Prebivalci so «tličmiš» — Belokranjci z ohranjenimi romaničnimi bajkami in ostavljenimi brgečami — skromni v vedenju in znanju, ki jim bližnji «gosposki» Metličani radi «šokci» pravijo.

Gospodarji teh domačij so večinoma v Ameriki, kjer se žulijo po vlažnih rudnikih in le semintja pošljejo domov po nekaj dolarjev. Ko ostare, pridejo izčrpani domov — umreti.

Ženske se pehajo po ilovnati grudi, otroci se love po vinogradih v umazanih robačah. Delo in vino zbičata ovdovele žene, ki postanejo, še ne tridesetletne, le še zgodaj ostarele in upognjene delavke za vsakdanji kruh. Kljub vsemu pehanju so otroci revni, sestradani, blede... Po vinogradih so raztresene zidanice z nadzidanimi izbami, v katerih se stiskajo mnogoštevilne osebenjske družinice. Majhne, tesne in umazane so te izbe, v njih pa kraljujeta lakota in želja po izpremembí, po bogastvu.

V tem koščku Bele Krajine se je rodila Barica.

Njen očka je že zgodaj odšel «dolarje služiti». Barica je bila še pod materinim srcem — v osmem mesecu je bilo — ko je očka objel mlado ženo in s prvim svitanjem odšel z doma. Na pragu osamele bajte je stala jokajoča mlada žena in skozi motno meglo vročih solz obupno zrla za odhajajočim možem. Spodaj pod vinogradom se je ozrl, ji pomahal z roko in zategnjeno zakričal: «Barica naj bo...!»

Ko je bilo Barici deset mesecev, je mati prejela obvestilo iz Kanade, da je moža zasul plaz... Zajokala je mati, zrla sta nevedni očesci Baričini na jokajočo mamico in se osolzili. Nikdar ni očka videl svoje hčerke, nikdar niso Baričina usteca dejala: «Očka!...»

Sama se je pehala mati in vzredila Barico v dekleta. Ko se je osemnajst pomladi nagnilo v Baričino starost, si je zaželela z doma — v mesto. Prosila je mati in jokala: «Ne hodi, moja Barica, živela te bo naša njivica!» a zaman.

Morda po očetu — kdo ve — se je vzdramilo v Barici hrepenenje po «lepšem življenju», da je neizkušena kakor mlada ptička, ki prvokrat zafrofota s perotmi, odšla v mesto. Osamela mati je skozi leto in pol prejemale od hčerke pisma, v katerih ji je pisarila, da se ji pri dobri gospé dobro godi, dokler ni nekoč sama Barica prijokala domov.

To se je zgodilo maja meseca. Ko so zgodnje hruške dozorevale, so vaščani večkrat videvali prihajati in odhajati orožnike iz koč, kjer se je Barica skrivala pri materi. Potem je Barica nekega dne prešla. Komaj je pred strogimi sodniki dokazala svojo nedolžnost, kajti bila je osumljena, da je umorila — otroka...

No, da; to so govorili le zlobni jeziki in ni bilo prav nič res, kar so opletali. Resnica je le, da je Barica komaj rojenega otročička ponoči poležala, da se je nebogljenček zadušil.

Ko so strupeni jeziki utihnili, pozabili na Baričin dogodek in na orožnike, je Barica spet odšla v mesto.

Trikrat so njeni stari, osameli materi zvonili zvonovi svetega večera, trikrat je zapuščena stara osebenjka sama molila pri božjem grobu. Ko je sneg v četrto pokril slamnato streho njene napol razpadle bajte, je Barica prišla domov.

«Križani Jezus!» se je ustrašila mati, ko jo je zagledala.

Potem je Barica doma ležala, njena stara, onemogla mati pa ji je stregla skozi vse dolge zimske mesece. Sam Bog nebeški vedi, kje je zvedela, da imamo v šoli lekarno, da je oni dan prihropela k meni:

«Gospod učitelj, če imajo kakšne arenije za našo Barico, bi jih lepo prosila. Vedo, vsa je zabuhla in nekové čudne hraste so se ji napravile po rokah in po obrazu...»

Nisem vedel, kako in kaj, pa sem vzel nekaj mazila in ovojev iz omarice šolske lekarne ter dejal ženi:

«Sam pojdem z vami, mati.»

Ko sva po bregoviti stezici dospela v vežo njene bajtice, je zavel čuden smrad iz temačne napol priprte izbice.

V kotu izbe je na slabi postelji ležala Barica. Nerazumljive besede so se brbotaje valile iz njenih ust. Z grozo v očeh sem zastrmel v sifilitično telo in zamrmral:

«Paraliza...»

«A?...» je obstala mati z odprtimi usti, ker me ni razumela.

Dejal sem: «Mati, za te rane pa jaz nimam zdravil. Morda bo samo prešlo!» in odšel.

Čez nekaj dni je starica zopet prišla k meni:

«Gospod učitelj, Barica je umrla. Vedo, kar za spala je. Anti ji je shabljen kri do srca prišla, kali?»

Tisti čas je v podružnici zazvonilo Zdravomarijo. Snel sem klobuk z glave, si obrisal znojno čelo in se sklonil k naglušni starki:

«Mati, očenaš za njeno dušo...»

II.

«...Zato je razumljivo, da marsikatera beseda ni tako postavljena, kakor bi po vsej pravici morala biti, in da je marsikatera zastarta in zabrisana. Vendarle pa naj ostane vse, kakor je bilo; za ogledalo teh težkih dni in za spomin.»

Ivan Cankar.

V naši vasici se je večkrat ustavil visokorasel, močen in na videz zastaven dečko, ki bi mu človek na prvi mah prisodil komaj šestnajst let, pa je bil že pred naborno komisijo, kjer so ga odslovili s pripombo, da je preozkih prsi... Tam pred krčmo je posedal in v senci košatega oreha zehal v solnčni dan, medtem ko so se kmetje znojili po polju in vinogradih. Kadar me je zagledal, je hitro vstal, se narejeno priklonil, pozdravil ne po mestno ne po kmetiško, in ko sem šel že mimo njega, proseče zaklical za menoj: «Gospod učitelj, cigareto prosim!»... in koj nato počasi oddrsral po prašni cesti dalje.

Zaskominalo me je vprašanje, odkod je, čigav in kdo je, pa sem res povprašal tega in onega. Vsakdo mi je z gnusom v očeh pripovedoval:

«Veste, Mladičanov najstarejši je, tam izpod Stare gore; pokvarjen kmet, izprijen škric... Potépa se okoli in neče prijeti za plužno. Hoj, škoda njegovih gosposkih rok!...» sta se mu ustni skrivili v zaničljiv posmeh.

Ni minilo dolgo, ko sem zopet začul za seboj: «Gospod učitelj, cigareto prosim!»

Okrenil sem se k njemu: «Sem pridi, Mladičanov!»

Plaho se je nameril k meni. Gledal je v tla napol meže; poznalo se mu je, da ga je močno sram.

Dal sem mu cigareto in kolikor mogoče mehko vprašal:

«No, kako je? Slišal sem, da si prišel iz mesta in pohajkuješ okoli brez dela.»

Še globlje je klonil z glavo in v zadregi smukljajl ogoljen rob rokava. Potem se je nagnil tesno k meni in mi zamolklo zašepetal:

«Eh, kaj bi... V mesto sem šel, da bi se izučil za ključavničarja. Štiri leta me je tepel in lasal

strogi mojster. Ko sem prestal učno dobo, mi je napisal dobro v knjižico in me — odslovil. Več mesecev sem iskal dela, pa nikjer nič... Peš sem prišel iz mesta: sredi pota sem zavrzel nerabne, raztrgane čevlje, bos sem primotoglavlil domov.»

Hipoma je prenehal govoriti. S podbreklimi očmi se je plaho zazrl v daljavo; ustnice so mu vztrepetnile v skrivljen smeh.

«Pogum, fant,» sem dejal, «doma primi za delo, preživil se boš kako!» ko sem spoznal, da je brezposelnost s svojimi nabrušenimi kremplji tudi njega zajela v svoj gladni vrtinec.

«Gospod, tega pa ne! Smejali bi se mi ljudje. Niso vajeni, da bi se kdo iz mesta vrnil k njim!» je živo planilo iz njega.

Potem je brez pozdrava zbegano odšel. Izginil je. Od takrat ga nisem nikdar več srečal in mislim, da ga ne bom nikoli več. Mesto ga je požrlo in ga nikomur v prid, malodušnega izpljunilo...

Včasih se spomnim nanj: «Kje si, fant, kam si utonil, kaj te je pognalo z rodne grude?...»

III.

«O, rodni dom, o hiše očetove streha til
Siromaku si grad in popotniku v dalji uteha ti...»
O. župančič.

Rana maša je minila. Ljudje so se usuli iz farne cerkve. Ženske so za hip, dva, postale, se strnile v vreščeče gručice in se zibaje v bokih namerile proti domu. Možje so se razkoračili na trgu pred cerkvijo, premetavali slinaste cigare iz kota v kot zanikarno obratih ustnic in moževali. Od nekje se je utrgal občinski pisar, zlezal na vodnjak pod vitkim jagnjedom in s hreščečim glasom zapel v možance:

«Ker se je stara Zefa Škendljeva onemogla vrnila iz mesta in nima domačije, jo je občinski odbor sklenil prepisati na vse občinske številke!»
Zabrundali so možje. Zdaj pa zdaj se je iz gručice izvil vzklík:

«Glej ga spaka, zdaj pride domov, ko ni za nobeno rabo!»

«Vedno jih je več!»

«Teh prisklednikov!»

«Zatrli nas bodo!»

Toda tako so sklenili «možje v odboru», in oni že vedo, kako in kaj. Pa naj se zdaj občani hudujejo ali ne, stara Zefa bo odslej hodila po vsej občini od številke do številke. In poslej so ji dolžni vsi občani sleherni dan postreči za božje plačilo z jedačo, da ne bo revica umrla od gladu. «Vsak dan na eno številko!» to je bila sedaj deviza stare Zefe...

Čudno se mi je zdelo, čemu so možje zagnali hrup. Vprašal sem znanca, ki je poznal vse občane, navade in razmere:

«Kdo je ta Škendljeva Zefa? Odkod je?»

«Iz naše občine je, gospod učitelj. Ko je bila še mlada, je odšla v mesto. Prosil jo je stari oča, naj ostane rajši doma. No, njej se je zdelo lepše biti v mestu za deklo kakor doma za gospodinjo.

Ne priidi mi blizu . . .

stino, Faturjevo Malko, Poštarjevega Janeza in Tomnovega Pepeta. Tudi Lenčajeve Mica je obljubila, da pride.

Komaj smo povečerjali, že so pripeli po klancu s staro, še vedno lepo pesmijo:

«Kaj sem snoč' ti djau,
k' sem pod oknom stau?
De ti ne vdaj se še,
mau počaj namé,
leto, dve al' tri počaj namé!»

«Dober večer! Ste skuhali krompir?» je dejal Jakopov Tone in vstopil prvi. Drugi za njim. Mama jih je povabila v dolenjo kamro z besedami: «Le noter, le noter, pa korajžno na delo! Glejte, da puščate vsaki po tri pera, bomo spletli kito. Lepšo pa stavite na stran, bo za seme!»

Vsi so se posedli in začeli ličkati, a Jakopov Tone je sam pri sebi polglasno požvižgaval in pel.

«Ti Tone si tak, da bi ne jel ne pil, samo da bi lahko s kom kakšno zapel.»

«Vsak ima svoje veselje, Kristina! Kaj pa imaš ti od svojega drncanja in skakanja? Saj ni menda plesa, ki bi ga ti zamudila! Da le kje zacvili, pa si že zraven. Vidiš, za take reči pa jaz nisem!»

«Si menda slišal, da sem bila v nedeljo v Kosezah, pa so že vsi križi doli.»

«Vem, vem, vam je godel Jeron iz Bukovice. Pa da te ni sram plesati na tisto muziko, saj ne

Zdaj ima. Postarala se je in zbolela. Ves prihranek je pustila v bolnišnici. Starih postrežnic v mestu ne marajo. Prišla je domov. Kaj domov, saj nima doma. Stari je umrl, in ker ga ni ubogala, ji niti kota ni zapisal. Edini njen brat, ki je ostal gospodar na domačiji, pa je v vojni padel. Njegova žena se je v drugo omožila: zdaj so vsi tuji na njeni domačiji in je ne poznajo . . . Kaj hočete, gospod, tako se pri nas na kmetih rado namahne.»

Čez kakih štirinajst dni je stara Zefa prikrevsala v našo vas. Videl sem mimogrede, kako je mlada gospodinja nevoljno porinila prednjo skledico fižola . . .

Zasmilila se mi je v srce stara Zefa. Kaj ni njena usoda usoda mnogih deklet, ki nesejo mlada leta in sveže sile v mesto, domov pa se vračajo izčrpane in bolehe — beračiti?

Ah, mesto . . . mesto . . . strašno obračuniš s tistimi, ki beže z domače grude.

Ne vem, kje sem čital: «Kjer imata besedo zemlja, kmet in živina, tam ni mesta čuvstvu . . .»

Stara Zefa! Ti tega seveda nisi čitala, le čutiti se tega učiš! . . .

Maksa Samsova:

Ko smo ličkali koruzo . . .

Jesen. Pač takšna kakor vedno: žalostna, naj bo potem že solnčna ali pa deževna. Tisto leto je bila jasna kakor poletje, le visoko od severa gnani oblaki niso bili tako peresasti kakor poletni. Če sedeš na takšen dan vrh griča nad našo hišo, ti obvisi pogled na rumenordečih hostah. Daljne gore v ozadju so kakor modrikaste in oprane. Vasi pod njimi se zde velike v solncu samevajoče mrtvašnice. Po polju življenje, pa ne tisto prebujajoče pomladno, le tisto umirajoče . . . Trava se poslavlja z livado, cvet s poljem, ptica z rodnim gnezdom.

Prej ta dan smo bili potrgali koruzo in se namenili, da jo bomo zvečer slačili. Zato smo povabili nekaj vaških fantov in deklet: Jakopovo Pavlo in njenega brata Toneta, Grofičevo Kri-

Jesenski blagoslov — otroška radost.

zna nič bolje ko rajnki Grilov Pepe. Naša teta Pepa mi je pravila, da je hodila mladina ob nedeljah plesat v Lekanovo kamro, ko je bila ona mlada. Grilov Pepe, ki se je štel za godca, je prinesel s seboj harmoniko, sedel na kak vzvišen kraj in začel peti in gosti:

«Če b' imela perutnice,
pa b' zletela kakor ptice...
Ti si mi kana, ti si mi kana,
ti si mi kana, kana, oj kana,
ti si mi kana, kana, kajont!»

To pesem je silno vlekel in zatezal. Nagibal se je zdaj na desno, zdaj na levo, kakor je pač zahteval takt. Tako je srečno izgodel kakih deset plesov, ki so bili vsi enaki seveda. Nazadnje so se dekleta in fantje naveličali plesati kar naprej eno in tisto, pa so kričali nad Pepetom: «Te smo že sili! Kaj ne znaš druge? Drugo naredi!» Pepe je nekolikokrat zavil z očmi pa začel:

«Ti niš nobena kelnar'ca,
ki nimaš bel'ga firtoha!
Še jez, ki nisem kelnar'ca,
pa imam, pa imam po dva.»

To je potem šlo še desetkrat in večkrat. Ko so se naplesali, so imeli pa ubogega Pepeta še za osla: «Pepe, za danes naj bo zastonj, za danes, a drugič glej, da boš plačal! Za danes naj bol!» nikar da bi bili oni njemu kaj vrgli.»

Kristina se je bila med Tonetovim pripovedovanjem že čisto potolažila. V sobo je prišla mama, prinesla kavo in dejala: «Preden jo popijete, zapojmo tisto, ki se meni tako lepa zdi!» Jakopov Tone je začel, drugi za njim:

«Ko so fantje proti vasi šli,
lepe pesmi so prepevali
Jaz pa nisem pel,
nisem bil vesel,
tudi z njimi nisem šel.
Vetrček šumi,
ona mirno spi,
nikdar več se ne vzbudi...»

Dobro ste se odrezali!» se je zaslišal izpred vrat moški glas.

«Oj, lančarji! Le naprej, le naprej, boste pomagali ličkati. Glejte no, saj sta res: Janez Bubči in Grofičev Franel!»

«Nisva sama, botra, pripeljala sva vam pomagatico, ki se ni upala sama do vas. Pravi, da jo je strahl!»

«Saj me je tudi res bilol!» se je oglasila Lenčeva Mica. «Drugače nisem strašna, pa so se nocoj pri nas doma pogovarjali o samih strahovih. Francetov stric nam je ravno pripovedoval o rajni Hramovki, kako je hodila nazaj, ko je po naši omari tako udarilo, da smo vsi skočili pokonci.»

«Les se suši, les, pa poka.»

«Les, les, Mile, saj veš, kako! Naši pravijo, da je bil spomin, ker je naš svak na Gorenjem Zemonu tako slab.»

«Ko bi vsega drugega ne verjel, v spomin sem in bom, ker sem ga sam slišal, ko je umrla naša

rajna Tona», je dejal Grofičev Frane in nadaljeval:

«Kakor veste, je bila naša rajna Tona še doma rahlega zdravja. Ko se je poročila v Jasen, je začela vidno hirati, in nazadnje se je je lotila sušica. Tisto jesen smo dobro vedeli, da ne dočaka božiča. Nekega dne pozno zvečer je priletel k nam njen mož, Polčkov Tone iz Jasena. V eni sapi je dejal naši mami: «Mama, Tona je silno slaba!» Mama se je hitro odpravila. Z njo je šla še sestra Pepa in vsi trije v diru proti Jasenu. Ostala sva z našo Kristino prav sama. Sedela sva ob ognjišču. Kristina je potihem jokala. Čez čas je prišel k nam stričev Frane. Ko je videl, kaj in kako, je molčal tudi on. Ura v naši kuhinji je bila odbila enajsto. Še nikoli poprej je nisem slišal, da bi tako hreščala. Nenadoma je vzkliknila Kristina: «Jezus Marija, ali slišiš?» Iz bivše sobe naše Tone je zacokljalo čez hodnik do vrh stopnic. Kristina je pobledela kakor stena, skočila k meni in se me oklenila. Pa zopet po stopnicah stol! stol! in tisto nekaj se je ustavilo. Vsi trije smo se spogledali in v grozi zrli proti vratom, a geniti se ni upal nobeden. Pa iznova po stopnicah stol! stol! bomf! bomf! romp! in tisto se je z vso silo zvalilo pred kuhinjska vrata. Kristina je zavpila kakor blazna. Prijel sem jo za roko in popelnili smo se skozi vrata. Pred vrati pa nič, in zopet vse tiho... Jaz sem precej vedel, da je to spomin od Tone, pa sem dejal sosedovemu Franelu, naj spremi Kristino k Poldarjevimi spat. Sam sem zlezal na oder, se zaril v seno in jokal. Spomnil sem se Tone, ko je bila še doma; koliko veselih ur smo preživeli skupaj, kako smo se otroci lovili in igrali. Bolj ko sem mislil, težje mi je bilo. Nazadnje me je jel premagovati spanec. Kar je zaklicalo pod oknom s tako milim glasom, da je rezalo srce: «Frane, Franel!» Bil je glas naše Tone. Vstal sem, se naglo oblekel in v diru proti Jasenu. Ko sem pritekel tja, je vse po hiši jokalo in tarnalo. Tona je nepremično ležala, le zdaj pa zdaj se je stresla. Ko sem se sklonil k njej, je odprla oči, me še enkrat milo pogledala, se nasmehnila in je umrla.»

Frane se je useknil. Gotovo se mu je ob spominu na sestro storilo inako, a naša mama: «Ako bi bili vsi strahovi izmišljeni, pa niso, a spomini so resnični. Tisti hip, ko se ima duša ločiti od telesa ali pa morda še prej, pride jemat slovo od vseh tistih, ki jih je v življenju imela rada ali na katere jo je karkoli vezalo. Jaz sama sem slišala spomin od vseh svojih, ki so mi umrli, pa tudi od marsikaterega drugega.

Mršanovo Malko iz Vrbovega ste dobro poznali. Imela je neko trebušno bolezen in je šla v nekaj dneh. Jaz, ki sem ji bila krstna botra, nisem vedela, da je zbolela. Prav ti, Mile, si bil prišel na svet. Ležala sem v svoji sobi, pa je nekaj potrkal trikrat na vrata. Jaz sem se oglasila, a vstopil ni nihče. Začelo se mi je čudno zdeti. Čez čas je prišla k meni Vencetova Žefa, pa sem jo hitro vprašala, ali je trkala ona ali je morda videla koga drugega. «Nisem trkala in tudi videla

Koruza — sladka jed.

nisem nikogar! mi je odgovorila. Prav v tistem hipu je pritekla v sobo naša Ivana in povedala, da je tisto uro umrla Mršanova Malka. «Mama,» sem se oglasila jaz, «zdaj bom povedala tisto, kar smo slišali takrat pred Svečnico.

Bilo je pozimi in zvečer. Bil je tak mraz, da je zajec iskal svojo mater. Naš atej je bil pri vojaki. Kar nas je bilo družine in še dva vrbovska fanta smo sedeli v kuhinji in se pogovarjali o hudi zimi. Kar smo začuli ropot, kakor bi se bil usul iz dimnika cel gnojni koš grušča ali kakor bi se bil podrl dimnik sam. Vsi smo skočili pokonci in se prestrašeni pogledali, a mama: «Tone in Jože, prosim vaju, pojdita no pogledat, kaj je!» Šla sta, in glej: dimnik cel, grušča nikjer, cesta prazna. Luna je sijala kakor čez dan... Drugi dan pa smo dobili z Reke poročilo, da je umrl naš stric, brat starega očeta...

Jaz sem končala, a Janez Bubči: «To verjamem, to mi gre v glavo, da pride kdo ob zadnji uri po slovo. Bolj neverjetno se mi zdi, kakor trdijo nekateri, da se prikažejo mrtvi temu ali onemu.»

«Čuj, Janez,» se je oglasila Grofičeva Kristina, «ne verjameš? Vprašaj, vprašaj našo mamo, ona bi ti vedela povedati, kar je nekoč sama doživela. Bilo je ravno leto dni, kar je bil umrl naš stari oče, atej naše mame. Zjutraj so brali v naši cerkvi zanj mašo. Zvečer smo bili zbrani v naši kuhinji in smo molili rožni venec. Skozi okno je sijala polna luna. Jaz sem bila dela na ogenj zadnje poleno, a me je bilo strah iti po drugo. Pa je šla naša mama. Tam pri drvarnici si jih je naložila poln naročaj. Kar je slišala, kako je v graji kraj nje nekaj zašumelo. Mama se je ozrla in videla, kako stoji nedaleč od nje njen pokojni oče: bil je gologlav, srjaco je imel belo ko sneg, obleko črno, na nogah mrtvaške šolne, ves tak, kakor smo ga bili pokopali, le rok mu ni bilo videti nikjer. Mami je od groze zastala kri, da se ni mogla geniti. Spomnila pa se je hitro, kaj je storiti in s tresočim glasom je izpregovorila: «Vsak dober duh Boga časti, ali ga tudi ti? Zakaj se prikazuješ? Mar česa potrebuješ?» Takrat pa je rajni atej zgibal z ustni in stopil za korak naprej. Mama pa ni čakala odgovora, temveč se je tako silno prestrašila, da je na vso moč zatulila. Takrat je oče v hipu izginil. Mi smo na mamino vpitje takoj prileteli iz hiše in jo vprašali, kaj ji je. «Nič, nič, le s polenom sem se udarila, nam je odgovorila. Resnico nam je povedala šele čez čas.»

«Botra, ali je res, da je rajni Grilov stric videl vašega starega očeta?»

«Veš, Malka, tako je vedno trdil, a bog ve, če mu je na vero, ker je bil že skoraj gluhi in slepi. Pravil je, da je neki dan pasel pri našem jezu ovce. Odondod smo bili tisto leto speljali vodo. Stric je torej pasel ovce, kar je slišal, kako ga s ceste nekdo kliče. Šel je proti glasu in videl, da stoji ob rezervarju naš stari oče. Bil je v črnem, obraz in roke pa so mu bile kakor iz loja. Stric se je silno prestrašil. Hotel je odkrevsati, ker bežati ni mogel, a oče njemu: «Kaj bežiš,

Jože? Ne bo dolgo, pa prideš tudi ti k nam. Danes leto ne boš več pasel ovac. Veš, Jože, jaz pridem večkrat domov pogledat, ponoči, pa obhodim vse okoli hiše, okoli vode, se ustavim na pili, pogledam v mlin, sedem na most in počakam ure, ko se je treba spet vrniti v naš dom.» Nazadnje je pa zmajal z glavo in rekel: «Je vse drugo, je vse drugo...»

«Mene kar pretrese, če se spomnim, kaj je pripovedovala pri nas Gočeva teta.»

«Povej, povej, Pavla!»

«Gočeve tete, kakor veste, ni strah. Je vedno okoli mrličev in so ji kakor živi. Takrat je čuvala rajno Novakovo strino. Po hiši je vse jokalo in vzdihovalo. Teta je v mrtvaški sobi molila rožni venec. K njej je prišla starejša hči Frana in ji dejala: «Teta, tukaj vam je mraz in trudni ste tudi. Pojdite z mano, vam bom postlala v kuhinji.» Teta se je vdala, legla na pernico in, nekoliko začemela. Kar je začutila, da se ji ulega na ramo neznanska teža in nevidna roka se ji je trikrat doteknila čela. Teta je takoj vedela: «rajnica me kliče in opominja». Šla je v sobo. Rajnica je ležala ko prej, le sveče so prasketale in se utrinjale — drugače vse mirno.»

«Prosim vas, ne menite se takih, ker bom na poti domov skupucnila od samega straha. Pa čuj, ti Mile, bi šel zdaj za stavo v Trnovo?»

«Veš, Mica, za stavo prav nobenega koraka. Četudi ni nič, že občutek je neprijeten. Pa je morda tudi tako, da gleda tisti, ki stavo plača, kako bi ostrašil tistega, ki jo sprejme. Rajni Begnarjev Frane in Tomnov Pavle sta se je bila nekoč polakomnila, pa sta pomnila to svoj živi dan. Bilo pa je takole: pod Mihotovo hruško so bili zbrani fantje kakor po navadi vsak večer. Hlajder, ki je bil prišel iz Amerike, je rožljal z dolarji in dejal: «Pet mu jih dam na roko, kdor izmed vas gre zdaj za stavo do Malega mostiča». Za znamenje, da je bil res tam, naj prinese kos drene, ki ne rase nikjer drugod. Takoj sta se oglasila tista dva. Ko sta pritekla do Mostiča, je zavpilo za grajo z glasom, ki bi ga bilo slišati na kraj sveta: Ajti, ajti pet dukati!

Ču ti glavo odsekati!...

Čeprav sta bila upehana, sta bežala nazaj, a za njima je odmevalo: Odsekati!!!! — Ko sta se vrnila, so ju morali povračati.»

«Mile, bi šel zdaj do Kregarja?»

«Kamor hočeš, Malka, čeprav sem nekoč, ko sem se o polnoči vračal iz Vrbovega, slišal v «Ušivkah» takšno godbo, kakršne nimajo sami Podtaborci.»

«Hvala Bogu, zdaj smo končali!»

«Drugó leto, če bomo živi in zdravi, pa boste še pomagali!»

«Brez skrbi, botra!» so se oglasili vsi, a Lenčajeve: «Mene bo v resnici strah, čeprav nas je dostil!»

«Kaj strah, ko imamo s seboj lančarje, ki po hišah frmento lančajo. Bomo zapeli, da bodo bežali vsi strahovi in Vrbovci poslušali.»

Kmalu se je po klancu glasila:

«Opiraj mi kamro, odpiraj,
oj dekle, ta zadnji večer...»

tja čez vrbovsko polje do Svetega Ahaca v prelepno in žalostno noč...

Vodnik slepcev

(Resnična zgodba. Pripoveduje dr. Brunner.)

Večkrat smo ga videli, kako je hodil po ulicah našega mesta, in držal jermen, ki je bil nanj privezan pes. Mož je izgubil na bojišču oči. Čudili smo se, kako previdno se je prerival njegov vodnik skozi gnečo ljudi in kako oprezno je prehajal s hodnika na hodnik, izogibaje se avtomobilov in drugih vozov. Neki dan je pa kar izginil, ne slepec, marveč pes. Njegov gospodar je šel na izprehod, in ko je postal, je izpustil jermen iz roke. Gotovo je pes potrpežljivo čakal, kdaj bo mogoče iti zopet dalje, ali tedaj je bil že nekomu tako všeč, da ga je odpeljal. Ali je to napravil iz potrebe? Ali je bil dobrojedeč, ki si je zaželel pasjega mesa? Nič ne vem, zakaj tatu niso izsledili. Ali toliko je gotovo, da je pes nenadoma izginil in da je bilo vse poizvedovanje po njem brez uspeha. Kam je krenil, kaj se je z njim zgodilo — pes ne pove, in priče ni. Naposled so ga pa le našli. Orožnik ga je zagledal nekje na polju. Bil je slab, izstradan in je imel več ran. Spoznal ga je po opravi. Vzel

ga je s seboj ter ga izročil lastniku. Ali je okrevail? Videl sem ga zopet te dni, kako je izvrševal svojo nalogo — zopet tako oprezno vodil svojega gospodarja, kakor bi ne mogel niti človek. V srcu sem bil vesel, da tisti zlobnež tedaj ni mogel izvršiti svojega namena.

Utrinki in pregovori

Za trpljenje drugih imej zmeraj mehko srce, toda pri lastnem trpljenju bodi tvoje srce iz granita.

Samo iz prijateljevih ust sprejmi svojo pohvalo za resnico; kdor se ti prilizuje, je tvoj sovražnik.

Srečno bi bilo življenje na svetu, ko bi vsakdo napravil polovico tega, kar zahteva od drugih.

Potrkaj v sili pri prijatelju, pa se ti odpro oči.

Če je sreča mogočen kralj, je naključje njegov dvorni šaljivec.

Ljubezen otrok sladi starost roditeljev.

Zmeraj lagati je težje kakor zmeraj govoriti resnico.

Materino srce je globočina in na njenem dnu najdeš neprecenljiv biser ljubezni.

Dve reči sta, ki očeta in mater najbolj iznenadita — to sta dvojčka.

Spomin na dobro mater je slednjemu človeku drugi angel varih.

Kdor toži, da ga usoda preganja, ni kaj na njem, zakaj za igrače so v rabi samo lahke reči.

Kogar ni še nikdar zadela nesreča, ne zna ceniti prave sreče.

Telo brez gibanja in misli brez dejanja so mrtve.

Oporoko bi morali odpreti šele eno leto po smrti rajnega. Potem bi sorodniki vsaj celo leto žalovali za njim.

Vsak človek na svetu pleše, ali vsak na drugo piščalko.

Hudobna tašča je kakor mrtvaški zvon. Zvoni tako dolgo, da odzveni zakonski sreči.

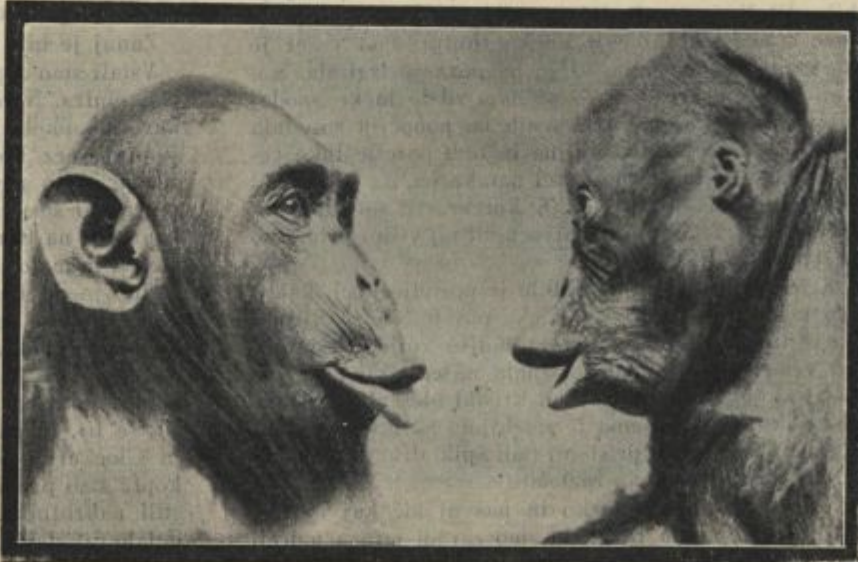
Tašča je grenka, pa dasi bi bila iz samega sladkorja, pravi star španski pregovor.

Čim manj zob ima tašča, tem ujedljivejša je.

Ako se ne maščujemo in trpimo, pokažemo plemenitost svojega srca.

Upanje v boljše čase je zadnje imetje vseh — z njim se tolaži tudi prosjak.

Veliki bi se moral nazivati samo tisti, ki je veliko pretrpel.

Daj mi poljubček!

Dva mlada turista,
sinova uglednega trgovca g. Hamanna.

Mara Mohorčičeva:

Na Veliki Venediger in Veliki Klek

(Konec.)

Mikalo naju je preko Stüdlgrata na vrh Vel. Kleka, da sva se pa dala oplasiti od turistov, nama je še danes žal. Sanjala sva prav počasi preko Shäre in Kodnitzkeesa in prišla ob sedmih že v mraku v Erzherrzog-Johann Hütte na Adlersruhe, 3465 m, ki je najvišje ležeča koča v vzhodnih alпах. Že spodaj je bilo slišati ropotanje žičnega dvigala, ki je prenašalo tovore in nahrbtnike iz Lücknerhütte. Pod večer je nastopila gosta megla, ki je pa pozneje izginila. Kakor prijazne zvezdice so se nam zdele lučke spodaj pod nami v kočah, raztresenih na pobočjih sosednih gora. Večerja je bila sijajna in tudi porcije tako velike, da je Peter resno rekel natakariči, da je naročil samo eno porcijo, ne več. Kakor sva se začudila veliki porciji, tako je naju presenetil tej višini primerno majhen račun.

Krasno jutro naju je izvabilo iz postelje prej, kakor sva mislila. Na vrhu Vel. Kleka nas je bilo okoli petnajst turistov, seveda vsi najboljše volje. Med toliko vrhovi sva vendar spoznala našega znanca, Triglav, ki se je kakor majhen kristal bleščal v daljavi. Nekoliko širše se nama je smehljala Škrlatica, na katero se je nekoliko prislonil tudi Špik, drugih domačih vrhov pa nisva mogla razločiti.

Solnce je bilo še nizko in nas ni nič kaj ogrelo. Vljub najlepšemu razgledu smo zaradi mraza morali

kaj kmalu izginiti z vrha. Ko sem bila pred leti tu prvokrat v avgustu, je bilo toliko turistov, da so bili vodniki kar reditelji in so komandirali: «Nieder» in vsa karavana je šla mimo, nato zopet «Weiter», pa so počivali drugi, mi smo šli pa naprej.

V koči sta se nama pridružila neki madžarski odvetnik in neki dunajski zdravnik. Ledenih razpok na Hoffmannovem ledeniku in na Pasterzi smo se sprva zelo ogibali, ker jih je bilo pa le preveč, smo začeli kar korajžno skakati preko njih.

Ledenik Pasterza! Nežna zelenkasta barva njegovih razpok, mali studenčki in potočki na ledeniku kar pred očmi naraščajo, ga ožive. Ko posije še solnce na to žuborenje, je vse tako živahno, da človeka kar zazebe, ko pogleda v mrzle in neme stene in snežišča mogočnega Velikega Kleka nad njo.

Bil je najlepši septembrski dan. Od Hoffmannshütte dalje proti Oberwalderhütte drži široka pot za mule. Madžarski tovariš, bivši častnik, je držal paradni korak, mi za njim smo pa brundali znano žalno koračnico, čeprav ni spadala k našemu razpoloženju, a je bila edina pesem, ki smo jo znali vsi. Tako smo prišli do klopce, ki je postavljena na razpotju, preden se zavije na ledenik. Do tu namreč prinašajo tovore mule, od tu naprej pa nosači.

«Saj to ni počivališče samo za mule in nosače,» se je nasmehnil madžarski tovariš in me kavalirsko povabil, naj sedem. «Gross genug ist das kleinste Plätzchen», je šegavo pripomnil Dunajčan in prisedel. Dali smo prostora še Petru in tako smo složno sedeli vsi štirje in poželjivo gledali košare, sodčke piva in zabojce s steklenicami, ki so bili zloženi ob poti. «Ne želi svojega bližnjega blaga!» je pač huda zapoved, vendar smo pa mi navzlic najbolj poštenim mislim požirali sline. Modrovali smo že, da je ta zaloga gotovo za Oberwalderhütte in da bi našo ceho prav za prav lahko poravnali v koči. Ker je postajala naša žeja spričo tolike zaloge še hujša, so me poslali na ogled. In konec je bil iluzij. Vse je bilo prazno.

Preko ledenika smo prišli ob pol štirih do Oberwalderhütte, 2945 m, ki leži kakor na otoku nad snežišči. Imeli smo tako čist razgled, da je solnce zahajalo že za deviškobeli Johannisberg, ko smo šele stopili v kočico. Izborna so nam teknil tirolski cmoki, prepričali smo se pa tudi, da imajo tu polne steklenice in sodčke. Ob deveti uri smo šli že spat. Še nekaj časa je šumelo po temni sobi, ker so imeli nekateri opravka z vlaganjem fotografskih plošč, nato je pa vse pospalo.

Zunaj je bila krasna, mirna mesečna noč.

Vstali smo zopet prav zgodaj, da bi ne zamudili lepega jutra. Nataknili smo si rokavice in oblekli vse, kar smo imeli, pa nas je še zeblo, ko smo si sekali stopinje čez Bockkaarscharte; a bolje rečeno, sekal jih je samo prvi, in tistemu je bilo vroče, nam pa mraz, ker smo čakali za njim. Ko smo prišli čez Bockkaarkees na Bärenkopf, nas je nenadoma zajel snežen metež, in malo je manjkalo, pa bi se bili morali vrniti. Metež je pa kmalu ponehal, posijalo je solnce in v vsej lepoti se nam je pokazal Wiesbachhorn (3570 m). Za seboj smo zagledali vodnika, ki je vodil neko damo po naših stopinjah. Videli smo, da se vodnik obotavlja iti naprej, mi pa smo si mislili: «Le sekaj jih še ti», in ga pustili naprej. Preko Gruberscharte in Glockerin (3024 m) in preko Hinterer Bratschenkopfa smo prišli pod Wiesbachhorn in ob vnožju pustili nahrbtnike. Pobočje Wiesbachhorna nam ne bi delalo preglavic, če bi Peter, ki je šel kakor po navadi

prvi, ne zavil preveč v desno. Nas je še o pravem času opozoril, naj ne hodimo za njim, sam pa je bil na tako eksponiranem mestu, da je imel res srečo, da ni zdrčel v Fuschertal. V koči so nam pripovedovali, da se je pred 14 dnevi ponesrečilo tu pet turistov. Ker je vrh precej oster in greben zasnežen, smo se zavarovali s cepini in vrvjo, sedeli na solncu, gledali okrog, fotografirali in jedli suho sadje. Čisto blizu se nam je zdel Veliki Klek, še bliže pa nam je mogočno stal nasproti Kitzsteinhorn in nas tako navdušil, da smo takoj sklenili, da ga podremo še drugi dan. V derezah smo šli samo še preko Keindlgrata, ki mora biti silno prsten ob neugodnem vremenu, potem smo jih pa staknili. To je bilo prijetno stopiti v samih čevljih na trdo skalnato pot.

Dobra volja se nas je tako zelo polastila, da so tovariši šli kar naravnost preko skal, jaz sem jo pa udarila po poti in prepevala, da so vedeli za pravo smer. Še par klinov, nekoliko vrvi in nekaj skalic, in pred menoj je ležal prijazni Heinrich Schweighaus (2810 m). Prvotno smo nameravali tu prenočiti, ker nas je pa drugi dan resno mikal Kitzsteinhorn, smo se spustili takoj na Moserboden (1973 m).

Dolina pri Kaprunu.

Da bi prišli prav lepi v dolino, smo si na hitro roko uredili ob potoku salon za kulturiranje in sušilnico. «Točna in solidna postrežba!» se je smejal Peter, razpel vrv med dvema cepinoma in razobesil nanjo naše premočene čevlje in nogavice. Pospravili smo nahrbtnike in iz ostankov jedil sem pripravila piknik, ki smo ga zaključili s koncertom.

Na Moserbodnu je vse polno okrepčevalnic. Prijazni obrazi turistov, kakršne smo srečavali zgoraj, so tu izginili. Sami parfimirani civilisti na visokih petah, skrbno izlikani, z mrzlimi obrazi, brez pozdrava. Ustavili smo se šele v hotelu v Kesselfallu.

Električno razsvetljeni slap ob večerih je nekaj posebnega. Daleč naokrog prseča voda slapov, ki grmijo z višine v globel, je vsa razsvetljena od raznobarnih električnih žarnic, ki so vse skrite pod slapovi. Ko prižgo same rdeče, je ves slap kakor velikanski žareč

Kaprun.

plavž, mirna zelena barva ga pa na mah spremeni v plavjico iz Tisoč in ene noči.

Pol devetih je bila že ura, ko smo se sestali drugi dan pri zajtrku. Tovariša sta se za Kitzsteinhorn skesala. Midva sva pa oddala en nahrbtnik v garderobo, drugega je vzel Peter na ramo, jaz pa sem si nateknila vrv in sva šla. Solnce je bilo že visoko in je močno grelo. Ves čas sva se že mazala, a koža se nama je vendar tako luščila, da me Peter še pogledati ni hotel. Rekel je, da sem tako grda. Vrv, ki je bila mokra še iz prejšnjih dni, se je na moji rami hitro sušila. Za Kitzsteinhorn je nisva potrebovala. Od Krefelderhütte (2290 m) so držale dobro izhojene stopinje proti vrhu. Med potjo sva srečala samo enega turista, pa še ta se je že vračal, ko sva šla midva šele gori. Solnce je bilo že nizko, ko sva prišla na vrh (3204 m). Sosednji vrhovi so bili pokriti že z redko meglo. Kakor očesca so se spodaj bleščala alpska jezercica, in nama se ni hotelo v dolino.

Program je bil končan. Veliki Venediger in Veliki Klek sva morala z očmi že iskati, tako sta bila že daleč. Dolgo in lepo je bilo to romanje.

Na povratku sva imela iz Gasteina ob solnčnem zahodu še enkrat krasen razgled na Klekovo skupino. Pred nama se je razprostirala skupina Steinernes Meer, zadnji žarki zahajajočega solnca pa so se lesketali v jezeru Zell am See.

Zell am See.

Drugi dan nas je že peljal avtobus skozi lepo dolino Kaprun. Lične hiše s stolpiči in zvončki na strehah in z rožami na oknih in balkonih so se vrstile ob cesti. V ozadju so se v solncu bleščali ledeniki, pred seboj smo pa videli vedno bliže Zell am See.

Na promenadi ob jezeru sva srečavala turiste, znance iz koč. Kakor stari prijatelji smo se pozdravljali, kupovali odpustke in v kopališču smo se kopali in solnčili in pisali karte. Dopust je potekel in drugi dan sva morala domov.

Vlak je bil poln letoviščarjev. Pred Bad Gasteinom, ko je vlak brzel mimo vil in hotelov, so mahali natakarji in hišne gostom v pozdrav kar s prti. Visoko

naložene vozove velikanskih kovčegov so porivali železniški uslužbenci po postaji. Vožnja po turski železnici je vedno lepa in zanimiva.

«Ali ni škoda, Peter, da se že vračava», mu dejem, ko je zadnjikrat skrbno zlagal veliko karto, ki naju je tako dobro vodila po vsej poti. «Škoda, res škoda, da ne moreva ostati vsaj še en teden v teh hribih», se je nasmehnil Peter.

Pa vendar je bilo tako dobro sedeti zopet v kolo-dvorski restavraciji pred jeseniškimi rogljički in lju-tomerčanom in med znanci, ki so nama prišli nasproti.

Srečno sva jih bila vesela.

Žena in sport

Veliko se je že pisalo in se še piše o sportu. Danes lahko rečemo, da so že jako redki, ki si upajo zavzeti napram sportu povsem odklonilno stališče. Izvzeti so seveda stari ljudje, ki so bili vzgojeni v čisto drugačni mentaliteti in ki danes nimajo več dovolj prožnih misli, da bi mogli dovolj resno soditi o pomenu moderne telesne vzgoje.

Prav lahko razumemo, da se na drugi strani danes, ko je sport v silnem razmahu, prav rado pretirava tudi v drugo smer. Ta stvar se nam zdi čisto naravna, reči moramo celo, da drugače biti ne more. Pretiravanje opazamo pri vseh zgodovinskih pokretil; treba je precej časa trajajočega razvoja, da se struja umiri in da ne ograža več bregov.

To psihološko dejstvo smo zato omenili, da bomo laže umeli razvoj današnjega sporta, ki utegne biti v marsikateri panogi pretiravan, morda tudi škodljiv. Če smo torej načelno za sport in za telesno vzgojo sploh, vendar ne maramo biti slepi za nedostatke napačno ali pretirano gojenega sporta. Stari pregovor, da ni vse za vsakega, velja brez dvoma tudi na tem poprišču.

Med najvažnejša tozadevna vprašanja spada gotovo vprašanje: ali in kateri sport je za ženske?

Da bo naš odgovor vsaj do neke mere zanesljiv in sprejemljiv, moramo pri razmotrivanju tega vprašanja imeti pred očmi nekatere bistvene momente sporta, ki so odločilni za vprašanje, kdo naj goji ali kdo sploh sme gojiti pravi sport.

Iz vrst sportnikov in sportnic moramo pa že naprej izločiti one, ki jim je sportno udejstvovanje samo moda, ne pa življenjska potreba. Iz umevnih in dobro znanih vzrokov mi bo vsaka rada priznala, da je takih reprezentantov sporta veliko več med žensko mladino kakor med moško. Teh tu ne moremo prištevati k pravim sportnikom. Značilno za take sportnike je, da se kmalu unesejo, da največkrat že kak majhen vzrok zadostuje, da kaj hitro in brez vsakega notranjega boja opuste gojeno panogo sporta, dočim je pravemu sportniku sport življenjska potreba, ki jo bo opustil le primoran iz tehničnih razlogov.

Pravi sportnik hoče doseči v sportu uspeh, pri čemer uporablja vse svoje telesne in duševne sile, ki jih pri smotrenem treniranju razvije do skrajnih mej možnosti. Kdor bi hotel v sportnem udejstvovanju uporabljati le sirovo fizično moč in spretnost, bi kmalu zaostal. V sportu so panoge, kjer z zgolj telesnostjo nič ne opraviš. Take vrste sport je v najvišji meri alpski plezalni sport, kjer so bolj kakor telesne odločilne duševne in moralne sile.

A ne samo plezalni sport, temveč tudi druge panoge zahtevajo od tebe, če hočeš doseči uspeh, da uporabiš tako svojo telesno kakor tudi duševno in moralno silo. Prav v tem leži vzgojni in kulturni pomen sporta. Tega momenta tudi pri ženski mladini ne moremo pogrešati, tudi žena naj se v sportu vzgaja in razvije telesne in duševne sposobnosti.

S sportom neločljivo zvezana je tekma. Tega nam ni treba dokazovati, dokazuje nam to že dnevno časopisje, ki dan za dnem poroča o najraznovrstnejših sportnih tekmah, tako moških kakor ženskih. S tekmo dobi sport nov moment, ki je za razvoj posameznika ogromne važnosti. Tekma je že glede na tehnično izpopolnitev sportnika potrebna; tu vidiš pri sotekmovalcu marsikaj, na kar sam nisi prišel. Še večje važnosti pa je tekma v moralnem oziru. Ko tekmuješ, hočeš pokazati, kaj zmoreš; zato napneš vse sile, da bi dosegel čim večji uspeh; zato se ne strašiš dolgotrajne in utrudljive vežbe, ki veš, da je za uspešno tekmovanje potrebna.

Vprašajmo se, ali sme tudi žena gojiti sport do tolike mere, da se udeležuje tekem, pri katerih mora napeti vse svoje moči, če hoče žeti zaželeni uspeh. Če hočemo dati na to vprašanje vsaj malo zadovoljiv odgovor, moramo seči nekoliko globlje v bistvo in nalogo žene.

Pristranski zagovorniki enakopravnosti žene z možem z odgovorom seveda ne bodo v zadregi in bodo trdili, da se sme in mora žena tudi v sportu svobodno razviti in tekmovali.

Danes tudi žene tekmujejo. Zato lahko že iz izkustva nekoliko premotrivamo, ali in koliko je žena kot tekmovalka pridobila. Zastavimo pa si lahko še drugo vprašanje: ali postane žena po sportu, zlasti pa po sportnem tekmovanju privlačnejša? Na to vprašanje bo laže odgovoriti kakor na prvo. Pri vseh strastnih sportnicah opazamo, da izgubljajo svojo ženskost, da postajajo njih kretnje in poteze moške. O takih ženah bo večina dejala, da so izgubile na svoji privlačnosti. Tudi opazamo, da je med tekmovalkami manj neomoženih kakor omoženih žensk, kar je znak, da preintenzivno gojenje sporta oddaljuje ženo od njenega naravnega poklica soproge in matere, oziroma da goje intenziven sport one, ki se iz tega ali onega vzroka ne morejo ali nočejo udejstvovati v zanje naravnem poklicu.

Kje je torej enakopravnost med možem in ženo? Tako mi utegne ugovarjati zagovornica ženskih pravic. Malo potrpljenja! Če je že priroda odkazala ženi drugo nalogo kakor moškemu, ne moremo še govoriti o neenakopravnosti, če izkušamo dokazati, da že po prirodnih zakonih ni za žensko vse ono, kar lahko

Poročile so se tele naročnice: gospodična Marija Živčeva iz Ljubljane z gospodom Silvom Breskvarjem, gospodična Dragica Grčarjeva iz Ljubljane z gospodom Srečkom Ogričem, gospodična Justina Hernjetova iz Št. Ilja z gospodom Antonom Lopičem.

Iskreno čestitamo!

117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Eni za čast, drugi za zabavo.

moža izpopolnjuje in dviga. Sem spada sport, a le sport intenzivne oblike, kakršnega goje tekmovalci, sport, za katerega je treba že pri treniranju napeti vse mišice, pri tekmi pa naravnost prekositi svojo fizično sposobnost. Če utegne tak sport, kakor smo že omenili, škodovati celo močnejšemu moškemu organizmu, kako naj ga zmaga šibkejša ženska? Zato so priznane tekmovalke po moči in morda tudi po značaju bolj moški kakor ženske. Radi priznavamo njih

uspehe in se jim čudimo, a njih udejstvovanja v sportu ne moremo postaviti kot splošno veljavno pravilo. Ženski poklic je bil in ostane: biti možu enakovpravna družica, otroku ljubeča mati; ne v utrudljivih naporih in velikih uspehih, temveč v bodreči in vztrajni skrbi za dom in nežni ljubezni do otrok je njena moč in poklic; vse drugo je izjema, ki pravilo le potrjuje. Zato je njeno telo nežnejše in sport, ki naj bo za moža borba, bodi zanjo igra. —c.

Vedenje človeka je ogledalo njegove srčne kulture!

Ljudje smo površni. Dostikrat storimo kaj, česar bi ne smeli, to pa s tako samo ob sebi umevnostjo, da nas ljudje, ki nas opazujejo, imenujejo — neotesance.

Neotesanec je človek, ki je sirov po prirodi. To je človek, ki nima čuta za razlikovanje pravega od napačnega, ker je njegov značaj prepoln slabih lastnosti (in najgrše — sebičnosti!), da bi utegnil v njem živeti še čut za dostojnost. So stvari, ki jih človek ne ve, pa jih zagreši proti sebi ali proti drugemu. Saj največkrat niti nima slabega namena, toda preveč ga nadvlada bodisi trenutno razpoloženje ali pa morda tudi zmes njegovih slabih lastnosti. Zgodilo se mi je, da je bil ravnatelj ugledne ljubljanske kulturne ustanove skrajno sirov proti meni, ker se je pač preveč zavedal svojega ravnateljstva. Siromak je — pretiraval...

Čemu se moramo učiti vljudnosti iz tele rubrike, porečete, «saj narekuje vljudnost vendar srce!» Kar zahteva vljudnost, to v resnici zahteva tudi srce plemenitega človeka. Tudi Goethe je dejal: «Vsaka vljudnost ima svojo osnovo v npravstvenosti človeka,» in nekdo drug: «Vljudnost je posvetno izražanje krščanske ljubezni.»

Res je vse to. Toda vselej vendar ne drži niti prvo niti drugo. Zakaj težko boš iskala vzroka v krščanski

ljubezni ali npravstvenosti za predpise o lepem vedenju, kakor so n. pr.: na cesti se umikaj na desno; kadar ješ ribo, ne smeš uporabljati noža; suhega kruha ne smeš rezati, marveč lomiti itd.

Prav tako ne moremo vseh zahtev vljudnosti pripisovati okusu, estetskemu čutu ali praktičnosti. N. pr.: zakaj stola, na katerem si sedela, ne smeš postaviti v kraj, temveč ga moraš pustiti na mestu, in podobno.

Težko je v družbi človeku, ki se ne zna dostojno vesti. Preden se približa ljudem, ki bi jih utegnil posnemati, je že o njem izrečena obsodba in vse njegovo prizadevanje je zaman.

Ljudje se danes ne utegnejo poglobljati v notranjost svojega sočloveka, v njej brskati in iskati njegovih vrlin. Kakršna si na zunaj po svoji pojavi in obnašanju, toliko veljaš — in nič več.

Ker je velikega pomena za sleherno naročnico, kako ljudje sodijo o njej, prinesemo v nekaj številkah najvažnejša pravila o našem vedenju, prilično v temle razporedu:

1.—2. V družini: Otroci in starši, sin in hčerka doma, ženin in nevesta, mož in žena, posli, prijatelji in sosedje itd.

3.—4. Mi sami: O zunanji pojavi, o naši obleki, o jedi, o kajenju, o stanovanju, o govoru itd.

5.—6. V družbi: O pozdravljanju, o obiskih, o pojedinah in o svečanostih, o družabnih večerih, o plesu itd.

7.—8. V javnosti: Na cesti in šetališču, v cerkvi, v kavarni in gostilni, v gledališču in na koncertu, na razstavi, na potovanju, v kopališču in na deželi, pri sportu itd.

9.—10. Ob raznih prilikah: Krst, birma, zaroka, poroka, rojstni dnevi in godovi, visoki prazniki, smrt in pogreb itd.

11.—12. O medsebojnem občevanju: Nagovori in naslovi, dopisi in dopisnice, pri telefonu, iskanje služb in o njih vobče itd.

Vse drage naročnice opozarjamo, da pričujoča rubrika o lepem vedenju ni nič manj važna za podeželske kakor za meščanske žene in dekleta. Čitajte pridno in se izpopolnajte. Česar ne bomo omenile, vprašajte. Z vsemi odgovori smo Vam rade volje na razpolago.

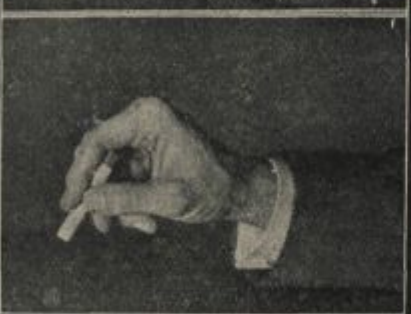
Kako se drži cigareto?

Po mislih nekega psihologa lahko spoznate človeka po tem, če ga malo pozorneje pogledate, kako drži cigareto, kadar puši. Teh nekoliko slik pojasnjuje naš članek, da si ga boste laže razložili.

V človeškem življenju je veliko malenkosti, ki navadnemu opazovalcu ne bijejo v oči, ko bi pa te malenkosti pogledali skoz prizmo psihologije, bi dobili čisto drugačno sliko o kakšnem človeku in njegovem značaju.

Grafologija je že priznana veda. So ljudje, ki na osnovi vaše pisave spoznajo bistvo vašega življenja. Ljudi sodimo kaj radi po tem, s kom se družijo. Tudi niso brez pomena besede: «Povej mi, kaj čitaš, pa ti povem, kakšen si.» V tej rečenici je resnica, ki se je že večkrat izkazala.

Ali ste že opazovali n. pr. človeka, ki si med govorom rad komaga z rokami ali «ki veliko govori z rokami», kakor po navadi pravimo. Takšen človek podzvedno uporablja med pogovorom tudi roke, z njimi daje besedam večji poudarek. Če govori o prisvajanju, grabi z rokami k sebi, če se jezi, stiska pesti. Če je pa nervozen, mu prsti na rokah ne mirujejo. A so tudi ljudje, ki eno govore, drugo pa mislijo. Zlasti ti isti ljudje, ki nas bombardirajo z besedami. Kadar govorite s takšnimi ljudmi, jih nikar ne glejte neprestano v oči, ker imajo ti ljudje nekakšno sugestivno moč, ki nas kaj lahko premaga. Kadar govorite z njimi, glejte

samo na njih roke, pa boste videli, kako jih roka izdaja. Samo en primer: vprašajte znanca, kako misli o kakšni osebi. Če vam on lepo govori o tej osebi, pa stiska pesti, vedite, da ne govori po pravici. Čisto postranska reč je, ali ne govori resnice zato, ker mu je tista oseba zoprna, ali pa zato, ker ne mara o njej slabo govoriti, toda res je, da ga pest izdaja.

Naša prva slika na levi strani kaže roko «nevernega Tomaža». Človeka, ki dvomi o vsem, o čemer ni sam prepričan.

Druga slika kaže roko človeka, ki pri vsakem delu silno napreza svoje misli.

Roka na tretji sliki kaže človeka, ki povsod išče estetike.

Roka na četrti sliki označuje iskrenega in velikodušnega človeka.

Peta slika kaže roko človeka, ki rad bedec sanja.

Roka na šesti sliki kaže človeka, ki rad skriva svoje želje in namene.

Sedma slika kaže roko človeka, ki hoče, da se zgodi vse po njegovi volji.

Zadnja, osma slika, kaže roko človeka, s katerim ni vredno biti v prijateljstvu. To so po navadi brutalni in neusmiljeni ljudje.

Poglejte roke kadilcev in jih primerjajte s temi slikami. Morda se prepričate, da prav govori naš psihiater.

MODNI PÊLE MÊLE

F. M.:

V splošnem se vrača damska moda zadnji čas z velikim uspehom k modi iz dobrih starih časov. Iz starih, izrazitih tendenčnih kultur izbira razne domisleke in jih izkuša prilagoditi današnjim razmeram. Eden izmed teh srečnih zamislov, ki so si letošnje poletje na mah pridobili simpatijo Parižank, so bili lovski klobučki (okrašeni s perjem in koketno pokriti nizko na tilnik), kakršne so nosile angleške ladies ladys v dobi kraljice Viktorije. K takim lovskim klobučkom so takrat nosili gladke kostume in zato vidimo tudi letos na revijah pariških modnih hiš kostume, ki se približujejo tako zvanemu viktorijanskemu stilu. Modeli so torej podobni letošnjim spomladanskim, le da so bolj izrazito viktorijanski, torej taki, da so v pasu priležni, podaljški pa razširjeni. Ker se kostumi sami niso bistveno izpremenili, je moda poskrbela za razna nova modna dopolnila. Tako na primer se nosi pod kostumom telovnik z dolgimi rokavi, oblečen čez bluzo. Največkrat je iz svetlega blaga ali svile, zopet na dve vrsti gumbov. Novo blago za te telovnike je svileni pike v svetlosivi ali svetlodrap barvi.

Angleški kostum je in ostane nepogrešljiv v damski garderobi. Ne nosi se samo spomladi in jeseni, obleče se lahko vsak čas, za promenado ali potovanje. Človek se v njem čuti vedno dobro oblečen. Vitkim postavam se lepo poda jopič s širokimi reverji. Tak jopič se zapenja na dve vrsti gumbov. Zadnja novost so kostumi, okrašeni z luknjičastim vezanjem in ažurjem, v tako velikih vzorcih in brez podloge, da se vidi skozi vzorec bluza. Rokavi pa so podloženi z enakim blagom kakor je bluzo. Za tak kostum je najbolj primerno modno volneno blago, ki je izredno mehko in prožno, ali pa svileni modno blago, kateremu je primešana volna, tako da se na prvi pogled niti ne loči od volnenega.

H kostumom se nosijo bluze iz različnih pralnih svil, dosti iz šantunga in batista, okrašenega z luknjičastim vezanjem. Vzorec je izšit s svilo ali prejico v barvi blaga ali pa je tudi drugobarven. Na belem batistu ali svili je na primer svetlomoder, rdeč ali pa zelen, na modri svili črn ali pa rdeč itd. Tudi kraj bluze same se je letošnje sezono izpremenil. Zopet so v modi bluze, podaljšane pod pas. H kostumu se nosi bluzo iz težke svile, krojena kakor jopič. Bluzo in krilo tvorita celoten komplet. Bluzo je okrašena z blagom v barvi krila ter ima istobarven pas in pa gumbce.

Pozabiti pa ne smemo na svetle garniture, ki se nosijo na bluzah in oblekah. Te garniture so zelo mladostne in se lepo podajo mladini in starejšim. Take garniture, sešite iz pikeja, okrašene le z drob-

nimi gumbi, se nosijo na oblekah iz vzorčastega ali volnenega blaga; svilene, okrašene z luknjičastim vezanjem, na oblekah iz črtaste, karirane ali enobarvne svile; bogato okrašene s čipkami, plisejem, ažurjem in pošite z biseri pa na lahkil svilenih oblekah. Če je ovratnik ozek, je žabó zelo bogat, veliki ovratniki so pa navadno podaljšani do pasu v obliki reverja, kar je tipično za letošnjo jesensko modo. Zapestniki so na kratkih rokavih največ ozki, na dolgih pa segajo do polovice lakti in so prav tako bogato okrašeni kakor ovratnik ali žabó.

Promenadni kostum ni vedno ves iz enakega blaga. Sestavljen je iz dveh različnih vrst blaga ali pa iz blaga v dveh odtenkih. Jopič je vedno svetel, krilo pa temno. K črnemu krilu se poda siv, sivomoder, rjav ali drap jopič. Še bolj eleganten je pa kratek jopič iz kozuhovine. Ti jopiči imajo značaj smokinga z visoko naznačenim pasom. Krilo je nekoliko krajše kakor je bilo spomladi in tudi letošnje večerne obleke bodo baje krajše kakor so bile lani. Visoko naznačen pas pri plaščih in kostumih je značilen za letošnjo jesenko in zimsko modo.

Za deževne jesenske dni je pač najbolj prikladen impregniran plašč, ki pa mora imeti vsaj dve dobri lastnosti. Biti mora nepremočljiv in lahak. V Parizu sem videla široke zvončaste plašče iz impregnirane enobarvne, pikčaste in karirane svile, ki se oblačijo čez glavo in se zapenjajo spredaj s patentnim zapiranjem. Ponačje so raglani in se nosijo brez pasu. Ti plašči so res elegantni. Zraven se nosi klobuček tudi iz enake svile, k vsemu skupaj se pa dobi še prav lična torbica iz svile, kakor je plašč, v katero se zloži plašč in klobuk, kadar preneha dež.

Novost pri dežnikih so veliki svileni čopi na dolgi vrvi, ki se lahko ovije okrog roke, da ne moremo tako lahko pozabiti dežnika v trgovini ali tramvaju.

Skoraj vse obleke, promenadne in popoldanske, so prepasane v pasu, zato je moda poskrbela za najrazličnejše vzorce pasov in zaponk.

Nosijo se pasovi iz enakega blaga, kakor je obleka, vezeni na tilu ali juti z volno, svilo ali rafijo, pošiti z vrvicami, biseri ali ženiljo, tkani ali pleteni iz volne, rafije ali iz ozkih usnjenih trakov, pa tudi popolnoma gladki usnjeni z lepo zaponko. Dobe se v vseh širinah, sportni do 12 cm široki. Zaponke so ponajveč kovinate, masivne, precej velike. Pas in ročna torbica navadno harmonirata v barvi. Za popoldanske obleke je povsem novo volneno blago panama, ki se dobi v lepih modnih barvah. K popoldanski obleki se pa nosi ogrlica, zapestnica in včasih tudi prstan v enaki barvi, kakor je pas.

Moderne ogrlice, zapestnice in prstani so iz raznobarnega brušenega stekla, iz imitiranih biserov, slovnove kosti, jantarja itd.

Medtem ko čakamo na kožuhovino, so nam kaj dobrodošli razni šali in rute. Zlasti lepe so rute iz mehke japonske svile z barvastimi vzorci. Skoraj k vsaki ruti se dobi tudi ročna torbica iz enake svile. Svileni šali so dvojni, sešiti iz velikih kosov raznobarvne svile, zato se zelo dekorativni. Nič manj niso dekorativni šali, kvačkani ali pleteni iz volne ali svile, ki so letos posebno moderni, in pa lični kožuhovinasti, ki imajo obliko vezanke.

Umetne cvetke se nosijo na oblekah, kostumih in plaščih: na lahkih oblekah iz luknjičastega batista in svile, na volnenih oblekah, kostumih in plaščih usnjene ali pa kombinirane iz usnja in blaga.

Nogavice se nosijo največ svilene, toda brez leska, v barvi čevljev ali obleke.

Čevlji pa so enobarvni in kombinirani, za dopoldan z nizko ali napol nizko peto, za popoldan in zvečer z visoko peto. Posebno moderna je gadja koža, in sicer za čevlje, ročne torbice in umetne cvetke.

Revolucija v Parizu

Ne samo na Španskem, tudi v Parizu je revolucija. Toda tu ne gre za izpremembo državne oblike, gre za čisto nove oblike klobukov. Po letnem počitku nas je moda prebudila iz miroljubne ljubezni do naših baretov in čepic, pokritih na glavo tako, da je naredil vtise lepe pričeske edini koder sredi čela ali pa košček lepo urejene preče. Sedaj so pa na pohodu veseli klobučki kakor lep in romantičen spomin iz viktorijanske dobe. Pokrivajo se tako, da pridejo do veljave lepo ondulirani in negovani lasje. Ni zadosti, da se ondulirajo po enkrat na teden, treba jih bo tako dolgo ondulirati, da se bodo vsi prestrašeni na povelje glavnika že kar sami ulegli ob obrazu in zavili na tilniku. Tem klobučkom, okrašenim z nojevimi peresi, na ljubo bo treba sčesati lase tudi na čelo in lica. Mogoče, kdo pač ve, mogoče bodo ti okrasni kodri prišli že kar na klobuček, kar bi pač ne bilo prvokrat v zgodovini mode. Naj bo pa že kakor hoče, novi modni klobuk se mora skrbno izbrati, način pokrivanja dobro preštudirati glede na pričesko, pričesko pa zopet prilagoditi klobuku. To nam bo sicer izprva nekoliko odveč, ker smo pri zvončastih oblikah in raznih baretih postali nekoliko površni. Seveda pa dajo ti veseli klobučki vsakemu obrazu tisti prijetni izraz, ki ga tako radi srečujemo na ulici in v lokalu.

Majhni in nežni klobučki morajo biti izdelani iz finega materiala. Zato je kakor nalašč mehki svileni žamet, pri katerem se uveljavijo negovana keča in lasje, tenka

mehka klobučina in nizka kožuhovina. Ptički prispevajo s svojim pisanim perjem, pozabljene škatle, polne z naftalinom potresenih peres, se odpirajo in razna peresa se izkušajo času primerno preoblikovati. Nagačeni ptički svetlih barv bodo začudeno pogledali po toliko letih miru in počitka svoja nova gnezdeca, v katera jih je pripela večja roka modistke.

Jesenski komplet. Obleka in jopič iz volnenega blaga. Jopič je enobarven, obleka pa iz črtastega blaga. Krilo ima spredaj votle gube. Jesenski plašč iz tvida je bež barve z rdečimi vzorčki, aplikacije pa iz rdečega usnja.

RAZNE MODNE NOVOSTI

Modni telovnik iz pikeja, kakršen se nosi letos h kostumu. — Modna bluza iz enobarvne svile. Obroba pri plastronu, pas in zapestniki so iz temnejše svile. — Modna bluza iz svilenega žameta, podaljšana pod pas v obliki smokinga. Ovratnik iz belega krepčoržeta je razširjen v žabo. Posebnost so visoki zapestniki in okrasne petljice namesto gumbov. — Svetla bluza, okrašena z blagom od krila. — Bluza iz krepsatena. Plastron, ovratnik in nastavki na rokavih so iz svetle svile. — Modni telovnik, kombiniran iz enobarvnega in kariranega volnenega blaga. — Bluza z rokavi «raglan» iz lahke volne. Vezanka in pas sta iz jelenje kože. — Modna bluza iz šantunga z velikim ovratnikom v obliki žaboja. — Bluza v videzu telovnika iz lahke flanele. Okrasna proga je iz zelene flanele ali lahkega sukna. — Preprosta bluza iz enobarvne pralne svile. — Preprosto krilo iz enobarvnega volnenega krepa, okrašeno z gubami, ki so prešite na stroj. — Elegantno krilo s širokim pasom. Gube na prednjem delu so globoko pošite. — Krilo iz rjavega ripsa. Spodnji deli gub so vstavljene. — Modno krilo iz teške svile. Ob strani je vstavljen bogat zvončasti del. Okraski na pasu so šivani na stroj. — Krilo iz lahkega črnega sukna. K takemu krilu se nosi kratek kožuhovinast jopič. — Krilo iz lahke svetle volne s širokim pasom in globoko gubo v sredini spredaj. — Krilo iz črtastega blaga. Krojeno je malo zvončasto.

DEŽ. DEŽ. DEŽ.

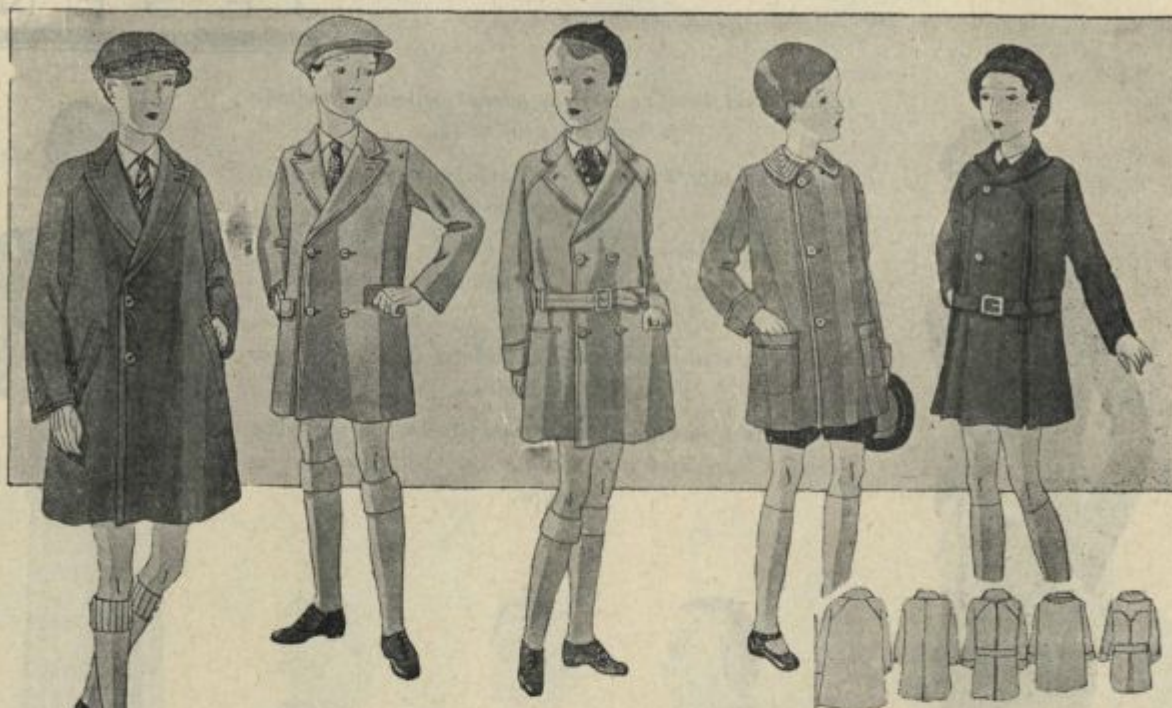
Eleganten jesenski plašč iz tovida, okrašen z usnjem v dveh barvah.

Jesenski plašč iz nepremočljivega vzorčastega blaga.

Eleganten nepremočljivo jesenski plašč, ki se zapenja na dve vrsti gumbov.

Pravi jesenski dežni plašč, ki se da visoko zapeti in ki varuje tudi proti vetru.

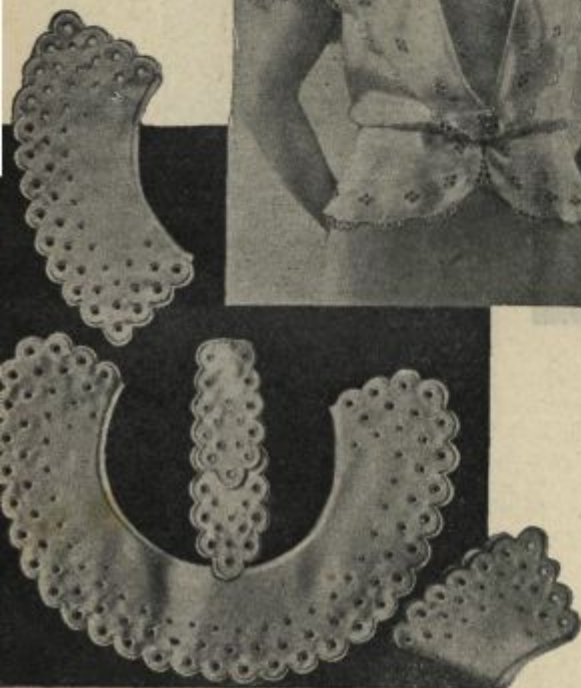
ZA VAŠE ŠOLARJE

Jesenski plašč »raglan« iz nepremočljivega gabardena. — Plašček iz temnomodrega ševiota. — Dežni plašček za 10letnega učenca. — Deški plašček iz temnega angleškega blaga. Žepi so našiti. — Hubertus iz temnozelenelne velblodje volne. Praktičen je zlasti za šolarje.

Modna bluza iz belega krepdešina

Veliki ovratnik, lastron in v obliki mokinga zaokrojeni podaljšek so krašeni z luknjičastim vezenjem. Modna garnitura iz belega krepdešina, krašena z zobčki in luknjicami. Take garniture se nosijo na blazah in na oblekah.

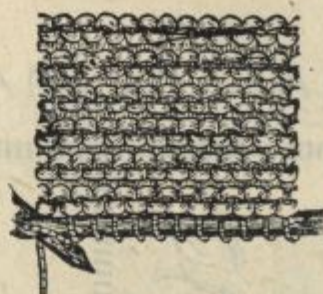
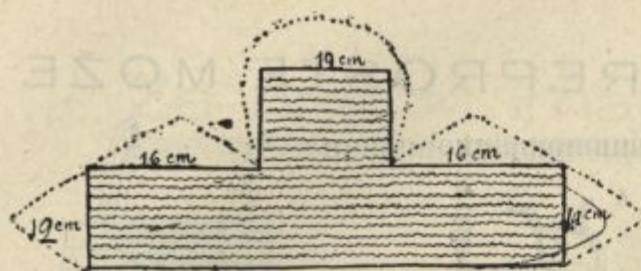
Čepica, pletena iz svile ali volne

Današnja moda je zelo muhasta, vedno išče novih izprememb. Je pač praktična, ker ne zahteva tako dragih modnih predmetov, prav zato jih pa moramo več

imeti. Medtem ko je imela včasih premožna žena eden ali dve klobuka, nosimo sedaj že k vsaki obleki drugo pokrivalo. Zato pa morajo biti seveda današnja pokrivala preprosta in poceni.

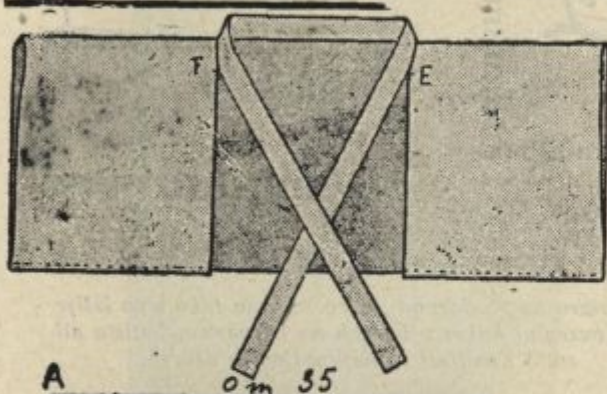
Na sliki je ljubka modna čepica, spletena iz volne ali svile. Prav posebno nežna je taka čepica, spletena iz modne volne kašmir. Našim mladim čitateljicam bo go-

tovo po godu in si jo bodo takoj poiskale ali pa si bodo kupile klobčič volne in si same spletle novo čepico k jesenskemu plašču.

Plete se, kakor je videti na detajlni sliki, ves čas čisto navadno na desno.

Širina in dolžina čepice je označena na spodnji skici S pikčasto črto je označeno, kako se pleteni kos z likanjem razpleče. Čepica se sešije z ometico, znotraj se pa podloži ob robu z močnim 2 cm širokim trakom, da se ne razpleče.

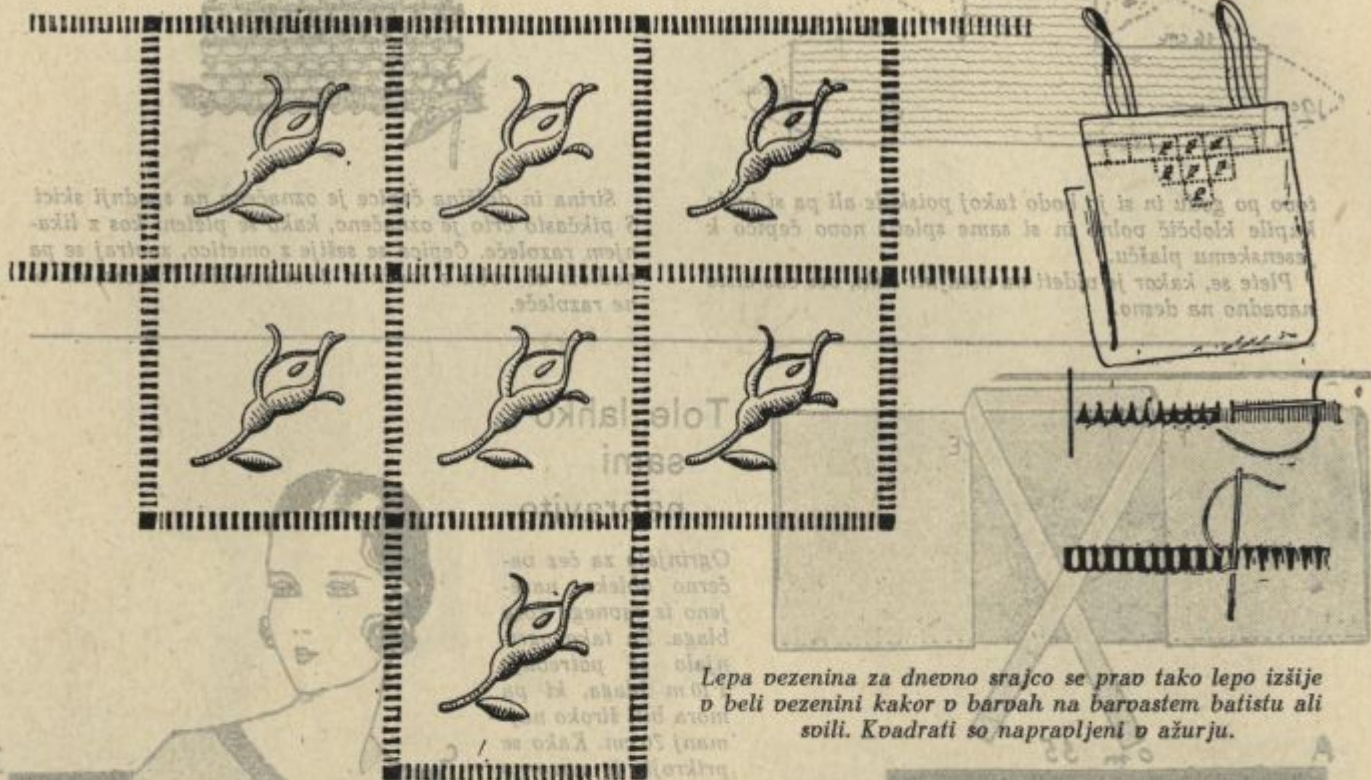

Tole lahko sami napravite

Ogrinjalo za čez večerno obleko, narejeno iz ravnega kosa blaga. Za tako ogrinjalo se potrebuje 1-10 m blaga, ki pa mora biti široko najmanj 70 cm. Kako se prikroji, je nazorno pokazano na gornjih dveh skicah. Elegantero je tako ogrinjalo iz dvojnega blaga: na spodnji strani iz enakega blaga kakor je obleka, na vrhni strani pa iz drugobarvnega.

ZA NAS, KI IMAMO PREPROSTE MOŽE

Lepa vezenina za dnevno srajco se prav tako lepo izšije v beli vezenini kakor v barvah na barvastem batistu ali svili. Kvadrati so napravljeni v ažurju.

KVAČKAN PRSNIK

Prsniki so sešiti iz pralnega blaga, čipk in trikotina, na naši sliki pa vidite kvačkan prsni, ki ni samo lepo priležen, ampak tudi izredno trpežen. Kako se prične in kako se dela okrogli del, je nazorno videti na spodnji sliki. Najboljše je, če se naredi najprej kraj in se po njem kvačka. Zapevja se zadaj, kjer je tudi 5 do 10 cm dolg ostavek iz prožnega traku. Naramnice so iz svilene traku.

Za one, ki imajo bogate može ...

Hlače in srajca iz belega batista, bogato okrašena s čipkastimi pložki. — Spalna srajca v videzu bolgarske bluze. — Garnitura: srajca, hlače in krilna kombinacija iz barvastega krepdešina, okrašena z pložki, čipkami in luknjičastim vezanjem. — Krilna in hlačna kombinacija iz krepdešina. — Garnitura luksuznega damskega perila iz barvaste svile. — Spalna srajca iz belega platna ali barvaste flanele. Kroj za to srajco je na krojni poli. — Pižama iz enobarone flanele. — Spalna srajca iz pralne svile, okrašena s čipkastim ovratnikom. — Garnitura damskega perila iz belega batista, bogato okrašena z valansienskimi čipkami. — Preprosta garnitura damskega perila iz šifona, okrašena z ažurjem. — Krilna kombinacija za pod večerno toaleto. — Dve garnituri damskega perila iz šifona ali barvastega batista.

Z A P R I D N E O T R O K E

Otroška bluza iz temnomodrega volnenega blaga. Opratnik in zapestniki so iz belega pikeja. — Otroška srajčka in hlače. Kroj za oboje je na krojni poli. — Krilna kombinacija iz opala za pod oblekico iz batista ali etamina. — Krilna kombinacija iz barvaste pralne svile, okrašena z ažurjem in luknjičastim vezenjem. — Hlačna kombinacija iz belega šifona, okrašena z luknjičastim vezenjem. Kroj za to kombinacijo je na krojni poli. —

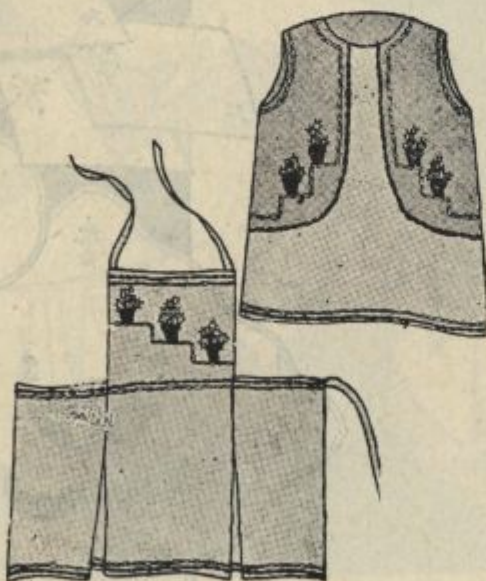
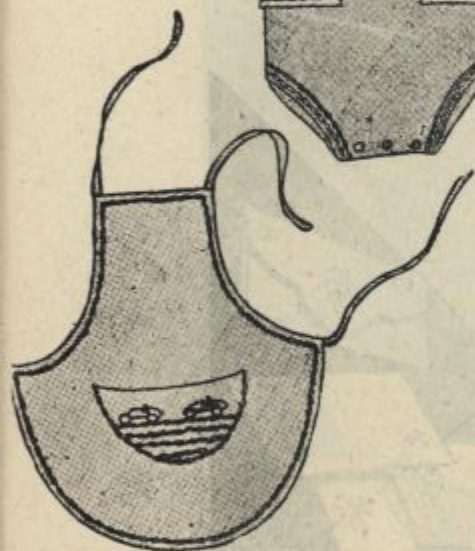
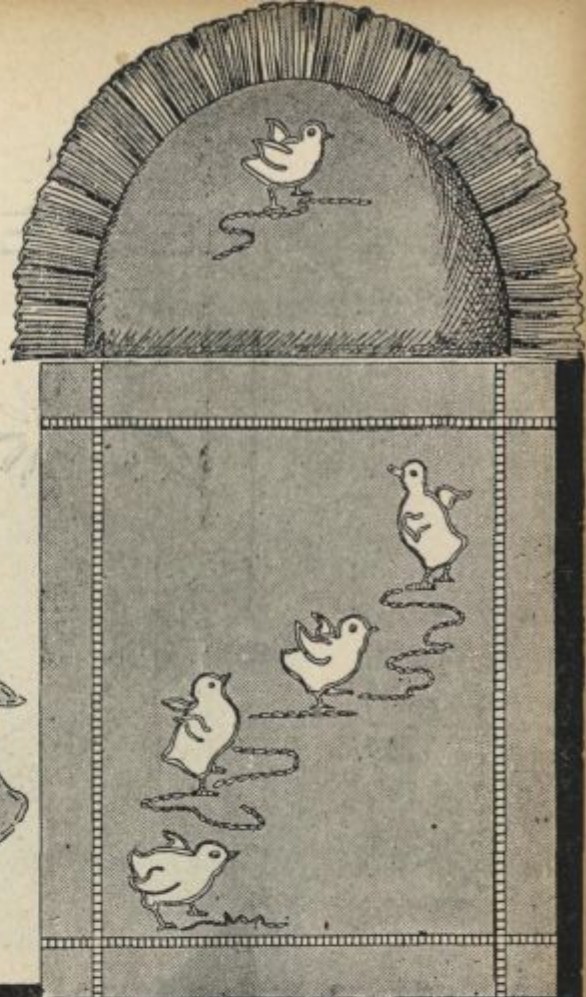
Hlačke in srajčka iz platna, okrašene s čipkastim ploščkom in vezenimi motivi. — Oblekica za 10-letno deklico. Sešita je iz belega in pikčastega batista. — Deška kombinacija srajce in spodnjic. — Otroška bluza iz sirove svile, okrašena z ozkim nabiranjem. — Oblekica in robček iz vzorčastega batista. — Hlačna kombinacija iz barvastega batista, okrašena s čipkami. — Torbica za robce. Sešita je iz belega platna in obrobljena z barvasto progo. — Otroška spalna srajca iz rožaste flanele. — Torbica za robce iz enobaronega ali vzorčastega blaga. — Tri ljubke jutrnje oblekice za deklice.

TOLE PA NAPRAVIMO

NAŠIM NAJMLAJŠIM

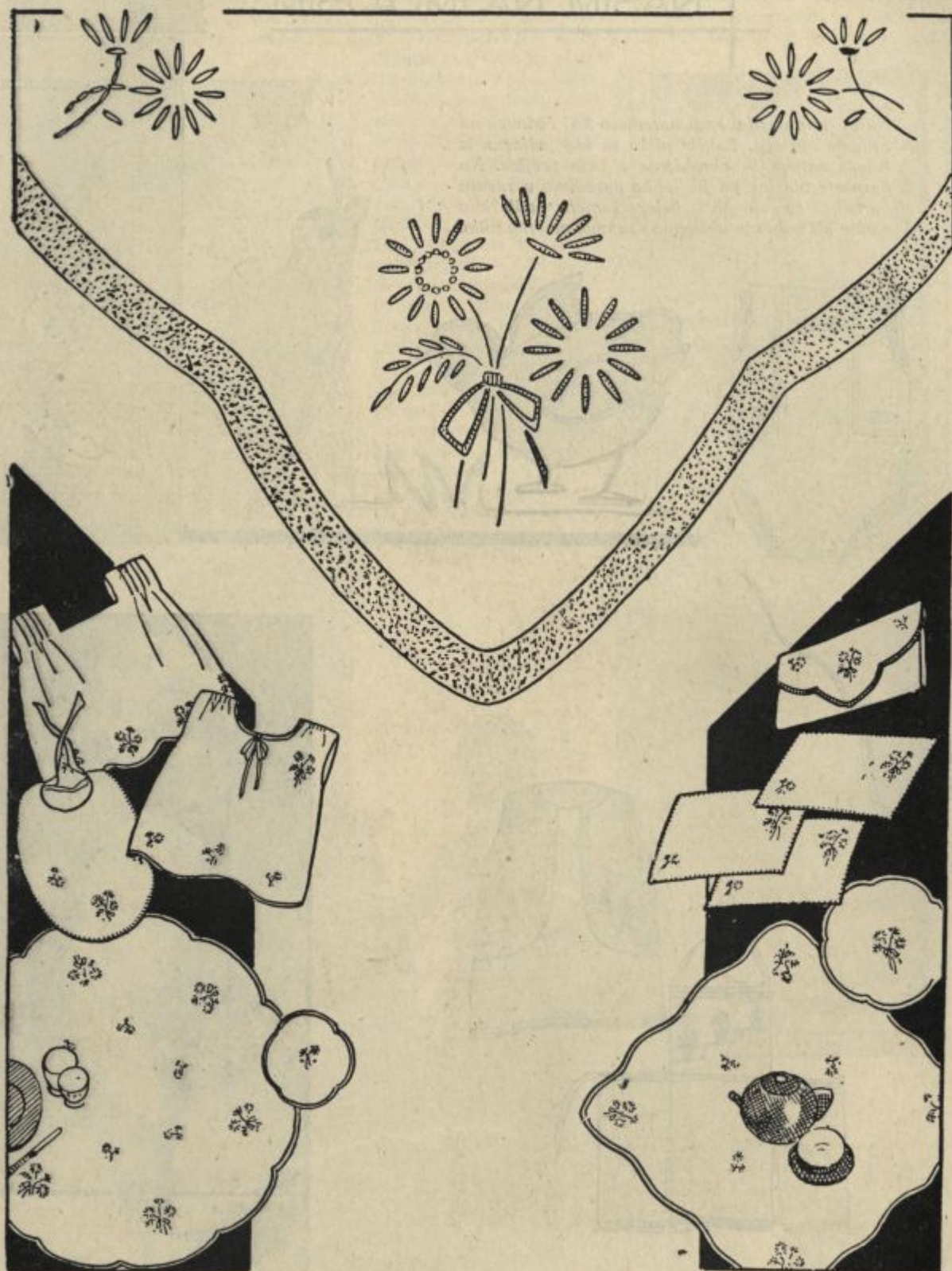
Našim najmlajšim radi naredimo kaj čednega na njihovo opremo. Takele piške so kaj prijazne iz belega satena in obrobljene z belo prejico. Na barvaste blazine pa jih lahko naredimo v raznih barvah. Urežemo jih iz belega žameta, podložimo z vato ali volno in obšijemo s sukano umetno svilo.

Tudi najbolj preproste otroške oblekice za igranje in predpasniki se lahko okrase z vezenjem. Zadostuje preprost motiv ali pa vrsta okrasnega oboda.

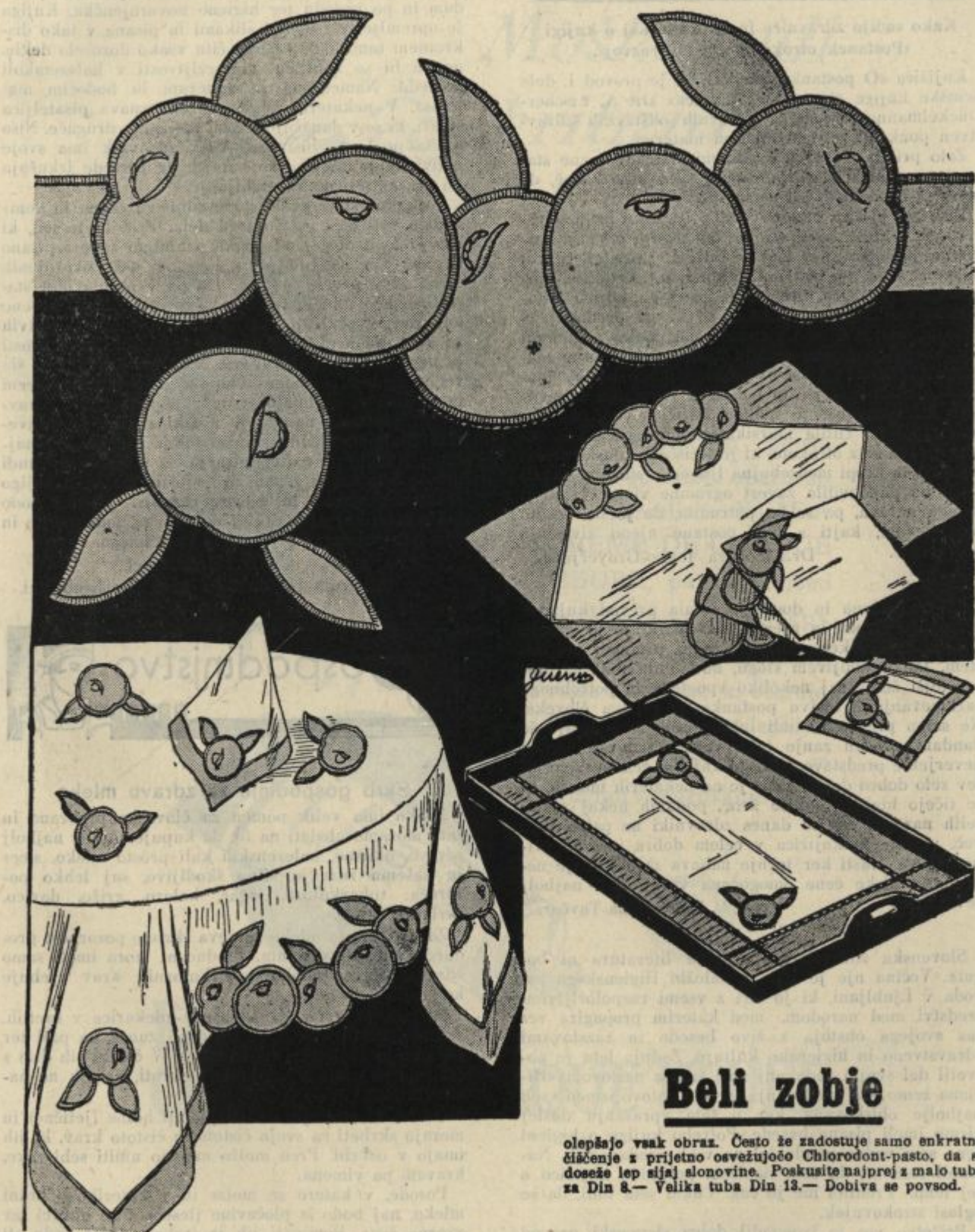
VEZENI CVETNI ŠOPKI

Ti ljubki preprosti šopki lepo krasi otroške oblekice, in kakor se vidi na naši sliki, se z njimi lahko okraši tudi namizno perilo.

MIZICA, POGRNI SE ...

Garnitura namiznega perila iz belega platna, okrašena z barvasto aplikacijo. Veliki namizni prt ima 2 cm širok rob in aplicirane sadne motive iz svetlomodrega, svetlordečega ali zelenega platna. Mali prtič ima tudi 2 cm širok rob iz barvastega platna, v vsakem oglu pa po en motiv.

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine. Poskusite najprej z malo tube za Din 8.— Velika tuba Din 13.— Dobiva se povsod.

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

Kako sodijo zdravnice in strokovnjaki o knjigi
«Postanek otroka in njegov razvoj».

Knjižica «O postanku otroka», ki je prevod I. dela nemške knjige «Domaca zdravica» Dr. A. Fischer-Dückelmannove, podaja v raznih odstavkih zdravstven pouk, namenjen mladim materam.

Zelo prikupljiv uvod s slikami malčkov razne starosti in različnega razpoloženja vabi tako rekoč, da prečitaš brošuro.

Preveva jo kult otroka. Veliko ljubezni in požrtvovalnosti zahteva nega otroka: njegovo uspevanje, pametno postopanje z malim bitjem, pravilni razvoj pozneje, vseh teh bistvenih pojmovanj se dotika gori omenjena knjižica. Razgrinja pred čitateljsko fiziološko-biološki proces nosečnosti, ki ga predločuje s slikami, opirajoč se na znanstveno podlago, in nudi posplošeno, poljudno znanje spolnega življenja ženskega organizma. Dasi bi bil slog lahko boljši, anatomske slike jasnejše in nekatera vprašanja temeljiteje razmotrivana, je namen knjižice vendarle dosežen. Saj bo čutila marsikatera čitateljica teh odstavkov, da se z otrokom, ki je težišče zakonske sreče, poživlja in krepi medsebojna ljubezen staršev, hkrati se ji bo pa obudila zavest ogromne vloge, ki jo ji nalaga narava, pa se bo potrudila, da jo bo vestno izpolnjevala, kajti s tem postane njeno življenje popolnejše.

Dr. Eleonora Jenko-Groyerjeva.

Založba «Žena in dom» je izdala prevod knjižice «Postanek otroka in njegov razvoj», ki jo je spisala Dr. Fischer-Dückelmannova. Knjiga, pisana v preprostem, lahko umljivem slogu, bo nudila tudi najpreprostejši ženi vsaj nekoliko vpogleda in potrebnega razumevanja o bistvu postanka in rojstva človeka. Ne samo preproste, tudi inteligentne žene imajo še dandanes v teh zanje tako važnih zadevah skoraj neverjetne predstave, zato bo knjižica ženam vseh slojev zelo dobro došla. Sicer je na nekaterih mestih, ki se tičejo higijene noseče žene, podanih nekaj zastarelih nazorov, ki jih danes zdravniki ne priznavajo več, vendar je knjižica v celem dobra in zelo priporočljiva, zlasti ker je nje nabava zaradi svoje neverjetno nizke cene omogočena vsaki, tudi najbolj revni ženi.

Dr. M. Konvalinka-Tavčar.

Slovenska zdravstveno-poljudna literatura ni bogata. Večina nje je izšla v založbi Higijenskega zavoda v Ljubljani, ki jo širi z vsemi razpoložljivimi sredstvi med narodom, med katerim propagira ves čas svojega obstoja z živo besedo in razstavami zdravstveno in higijensko kulturo. Zadnja leta je posvetil del svojih redavanj naši ženi z naslovom «Higiena žene». Ta predavanja so bila gotovo izmed vseh najboljše obiskovana, ker o tem vprašanju doslej nismo imeli pisane besede. Potrebo knjige o higieni žene sem vedno poudarjal na vseh predavanjih. Namenil sem se, da sam napišem poljudno knjižico o tej temi. Prehitel me je čas. Čakal sem tudi, da se oglasi strokovnjak.

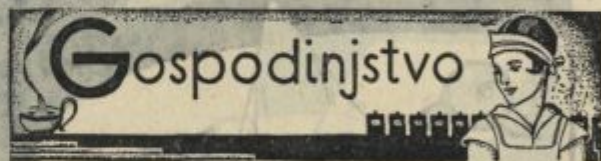
Prijetno me je iznenadil dobri slovenski prevod prvega dela poljudno-zdravstvene knjige nemške

zdravnice Dr. Fischer-Dückelmannove «Žena kot domaća zdravica» z naslovom «Postanek otroka in njegov razvoj», ki mi ga je poslalo blagohotno uredništvo revije «Žena in dom» na vpogled. Pisateljica obravnava v tem delu s poljudno besedo dve važni poglavji: higieno žene med nosečnostjo, med porodom in po porodu ter higieno novorojenčka. Knjiga je opremljena z lepimi slikami in pisana v tako diskretnem tonu, da jo lahko čita vsako dozorelo dekle, ne da bi se žalil čut sramežljivosti v kateremkoli pogledu. Namenjena je materam in bodočim materam. V nekaterih poglavjih obravnava pisateljica stvari, ki se v današnjem času razlagajo drugače. Niso pa ta poglavja bistvena. Vsak zdravnik ima svoje individualne nazore, do katerih ga privede izkušnja ali pa teoretično razglabljanje.

Vsekakor si je pridobilo uredništvo «Žena in dom» mnogo zaslug z izdajo tega dela. Prebilo je led, ki nas je ločil doslej od pouka o higieni žene s pisano besedo. Pri nas umre na leto od 1000 živorojenih otrok 70 v prvem mesecu, 150 pa v prvem letu starosti. Izmed umrlih ljudi je vsak četrti manj ko eno leto star. Precejšnje število otrok pride tudi mrtvih na svet. Eden glavnih vzrokov tej visoki umrljivosti je nepoučenost prebivalstva. Naša stremjenja so šla vedno za tem, da odpravimo vse tiste vzroke bolezni in umiranja, ki imajo izvor v nepoučenosti. Zdravstveni napredek naroda je v ozki zvezi z zdravstvenim poukom. Slediti zdravstvenim načelom je najcenejši način ohranitve zdravja. Iz teh razlogov tudi priporočam našim ženam in bodočim materam knjigo «Postanek otroka in njegov razvoj». V njej bodo našle marsikaj njim doslej neznanega, toda v njih in njihovih potomcev prid najna potrebnega.

Dr. Petrič Karel,

zdravnik Higijenskega zavoda v Ljubljani.

Vera:

Skrb gospodinje za zdravo mleko

Mleko ima velik pomen za človeško prehrano in zato moramo gledati na to, da kupujemo kar najbolj zdravo, okusno, bolezenskih kali prosto mleko, sicer je našemu zdravju silno škodljivo, saj lahko povzroča: tuberkulozo, legar, kolero, grižo, davico, skrlatičo, koze.

Zdravo, dobro mleko zahteva skrbno pozornost producenta in konsumenta. Producent mora imeti samo zdrave krave (mleko tuberkuloznih krav vsebuje kali njih bolezni).

Skrbeti je treba, da so krave-mlekarice v svetlih, zračnih, čistih hlevih, da so dosti zunaj na paši ter ne morejo zboleti za tuberkulozo. V čistoti jih drži s tem, da ne stoje v gnoju in mokroti, ampak na nastlanih tleh.

Osebe, ki molzejo, ne smejo biti bolne (jetične) in morajo skrbeti za svojo čistoto in čistoto krav, ki jih imajo v oskrbi. Pred molžo morajo umiti sebi roke, kravam pa vimena.

Posode, v katere se molze in v katerih se hrani mleko, naj bodo iz pločevine (lesene niso dobre) ter vzorno čiste. Pomivati jih je treba s toplo vodo ali paro. Pri molži se prvi brizgi mleka, ki imajo največ

Moški radi kritizirajo!

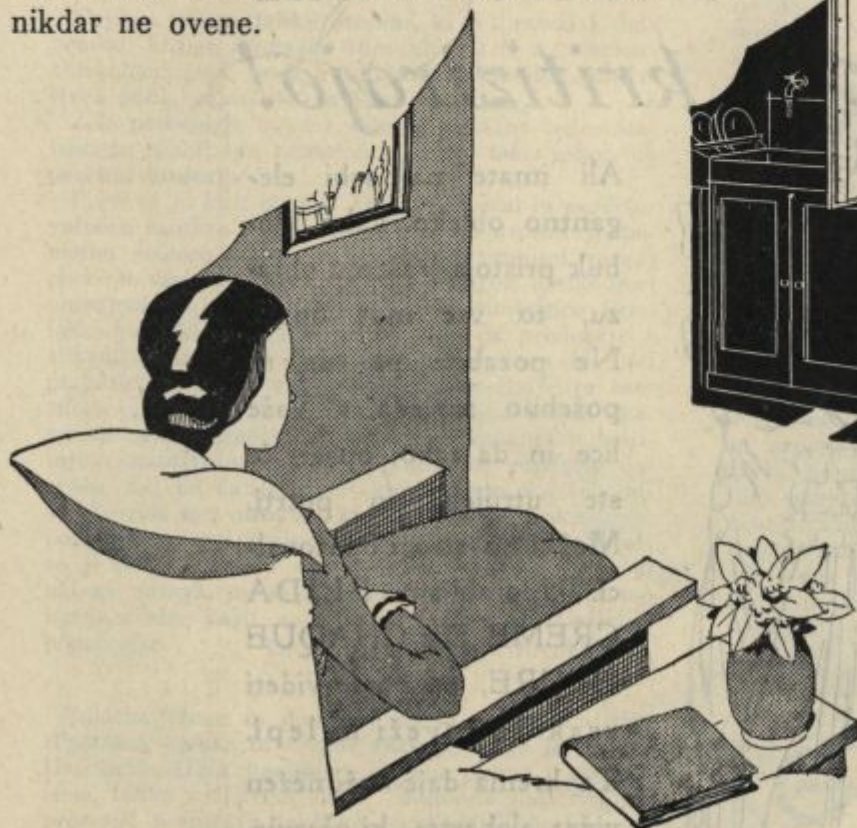
Ali imate na sebi elegantno obleko, kako klobuk pristoja Vašemu obrazu, to vse mož opazi. Ne pozabite pa, da se posebno zagleda v Vaše lice in da takoj opazi, če ste utrujeni in potrti. Moški so strogi opazovalci. Uporabljajte ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE, pa boste videti vsak čas sveži in lepi. Ta krema daje koži nežen videz alabastra, ki očaruje. Ni ne mastna ne lepljiva. Ščiti polt pred vetrom in drugimi vremenskimi vplivi

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

Ali ga vidite v svoji kuhinji?

Predstavite si, gospa, da stoji v Vaši kuhinji eleganten FRIGIDAIRE. Na njegovih policah ostane mleko vedno hladno in čisto, maslo okusno, meso vedno sveže in salata nikdar ne ovane.

Če se zamislite v to, ne boste hoteli nikdar več niti pogledati Vašo vlažno omaro z ledom.

Med policami Vaše FRIGIDAIRE omare stalno kroži suh zrak. Vi dobro veste, da obdrže vsled tega Vaše jestvine svojo svežost in ostanejo nepokvarjene

in tečne, pa če bi se tudi dalj časa shranjevale, medtem ko ste se morali v svojo lastno škodo prepričati, da se jestvine v omari z ledom radi delovanja plesnobe neverjetno hitro pokvarijo. Dobro premislite to in si predstavljajte, da stoji tudi v Vaši kuhinji FRIGIDAIRE.

Kaj če bi to Vašo misel uresničili?

Znanstveni dokazi o potrebi hlajenja jestvin.

Kar je gorivo za stroj, to so jestvine za človeški stroj. Pokvarjene jedi preprečijo pravilno delovanje človeških organov in človeški organizem postane kmalu nesposoben vršiti svojo nalogo. Bakterije kvarijo jestvine. Napadajo jih mnogo prej kot jih opazimo. Razvijajo se v vročini in vlagi. Suh mraz 8°C jih uničuje.

FRIGIDAIRE

pa proizvaja tak mraz in vzdržuje avtomatično stalno temperaturo. Jestvine ne zmrznejo v FRIGIDAIRE-ju, temveč ostanejo sveže in tečne ter se ne pokvarijo.

Neposreden uvoz in izključna prodaja za Kraljevino Jugoslavijo:

«JUGOTEHNA», družba z o. z. Ljubljana, Gosposvetska 3.

Telefon 20-80 Stalna razstava: Ljubljana, Gledališka ulica 8. Telefon 29-18 Telefon 20-80

Podružnice: Beograd, Kralja Milana 21 — Zagreb, Gundulićeva 7 — Split, Sinjska 2.

bolezenskih kali, spravijo posebej in ne mešajo z ostalim mlekom.

Namolzeno mleko se precej hladi, zakaj njegova toplota pospešuje razvoj nezdravih kali. Preden se shladi, ga precedimo skozi čist filter iz blaga. Ako ni takoj prodano, se mora hraniti v hladnem prostoru. Pri toploti 18 do 20 stopinj se v enem dnevu skisa in sesiri.

Da se mleko ne skisa, ga pasteuriziramo ali steriliziramo (v mlekarnicah), v domačnosti ga pa skuhamo. Pri toploti 100 stopinj Celzija se uničijo vse bolezenske kali, a mleko izgubi okus pomolzenega sirovega mleka, kar je njegovo poslabšanje. Pasteurizirano mleko, ki smo ga segreli samo do toplote 75 stopinj Celzija, ne izgubi svojega naravnega okusa, število nezdravih kali se pa na ta način samo zmanjša, vsi mikrobi se s to toploto ne zatro. Vendar pa je zaradi manjšega števila mikrobov bolj odporno proti izpremembi kakor sirovo mleko.

Za dojenčke se pripravlja mleko v mlekarnicah na poseben način tako, da ga mešajo s smetano in z gotovo množino mlečnega sladkorja, v gotovih primerih se pa razredči in naposled sterilizira.

Mleko tudi konserviramo — za daljši obstanek in lažji prevoz — na kar pride na trg kakor kondenzirano ali kakor suho mleko. Mleko kondenziramo, če pustimo, da izpari iz njega gotov odstotek vode in mu pridenemo 10 odstotkov trsnega sladkorja. Če iz mleka popolnoma izpari voda, dobimo suho mleko.

Konserviranje mleka s sodo ali drugimi kemičnimi sredstvi, da bi se ne skisalo, ni dovoljeno. S tem se mleko lahko inficira s kalni legarja in drugih bolezni, kar je vsekako mleku v kvar.

Enako skrb kakor mleko zahtevajo tudi mlečni izdelki, namreč tvarogi (kvarglji) in sir. Tvarogi so najokusnejši iz sladkega mleka in se tudi bolje ohranijo kakor iz kislega mleka. Sir, ki je napravljen iz neposnetega mleka, se imenuje polnomastni, iz posnetega mleka pa «suhi» sir (parmezan).

Kadar konsument kupuje mleko, naj gre v čiste prodajalnice, kjer je vse strokovno urejeno. Kjer pa ni mlekarnic, moramo gledati, da nam ga mlekarice donesajo v kar najčistejših posodah. Tudi ga ne smejo prelivati na zaprašenih ulicah ali pa puščati pred vrati, kjer se v odkritih posodah kaj rado nasmeti in umaže.

Kakor hitro je mleko doma, ga moramo spraviti v hladen prostor in pokriti pred prahom in muhami, ki prenašajo kali raznih bolezni ali pa ga skuhamo v čisti, le za mleko določeni posodi. Ne smemo ga pa predolgo kuhati, ker sicer izgubi dobri okus. Postaviti ga moramo proč od drugih živil, ker lahko vase sprejme njih duh, torej po možnosti v ledenico. Če pa te ni, se hladi mleko z mokrim ovojem, postavi na prepih, da voda, ki izhlapeva iz ovoja, odjemlje mleku toploto. Skuhanega mleka ne prelivajmo v drugo posodo, ker bi se iznova onesnažilo. Da se mleko ne prismoji, izplaknimo posodo, preden jo na-

Mladostno živahnost in resnično lepoto

si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice. Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

polnimo z mlekom, s čisto pitno vodo. Če se bojimo, da bi se mleko pri kuhanju ne skisalo, ga skuhamo za poizkušnjo samo manjši del. Če se sesede, ne kuhajmo ostalega, ampak ga dajmo, da se vse skisa.

Skuhano mleko se ohrani dalje časa, če mu pride nemo nekoliko sladkorja ali pa ga drugi dan iznova skuhamo in nato hitro shladimo.

(Nadaljevanje.)

Kako ravnamo pri kratkem stiku.

Namizno svetilko smo tik, preden je ugasnila, premikali ali pa smo ravno likali. Brzkone je nastal kratki stik v premični priključni žici.

1. Vtikalnik pri svetilki ali pri likalniku potegnemo iz vtikalne, da prekinemo tok.

2. Pogledamo, ali niso morda pregorele samo lamele vtikalne, kar spoznamo po tem, če druge svetilke, ki so priključene na isti tok, še gore, in če svetilka, ki pri drugih vtikalnih gori, pri tem ne zagori.

3. Če pa tudi ostale svetilke, ki so priključene na ta tok, več ne gore, moramo izmenjati varovalke na pretikalniku.

4. Svetilko denemo zopet v red.

Kakor smo že rekli, je vzrok napake po navadi v priključni žici. Največkrat gumasta prevlaka vrvic v blizini vtikalnika razpoka ali pa se vrvica izmuzne iz vtikalnega kontakta. Veliko ljudi ima namreč to grdo razvado, da potegnemo vtikalnik vedno za zico iz vtikalne, namesto da bi prijeli za vtikalnik sam. Zato pa mora imeti vtikalnik seveda tudi pravilno in pripravno obliko, da ga lahko pravilno primemo. Poleg tega je tudi važno, iz kakšnega materiala je vtikalnik. Vtikalnik iz izolirnega materiala se veliko težje razbije, če pade na tla, kakor pa vtikalnik iz porcelana.

Kako pritrdimo zopet vrvico v stikalnik? Vtikalniki so sicer konstruirani na najrazličnejše načine, vendar pa je princip pri vseh isti. Z izvijačem odvijemo vijake, vzdignemo pokrov, odnehamo male vijake, ki drže žico, in odstranimo staro žico. Gumasto prevleko vrvic, ki je razpokala, porežemo, kolikor je potrebno. Na obeh koncih žice zavijamo izolacijsko plast za 1 cm in ovijemo tenke žice vsake posamezne vrvice trdno drugo okoli druge, da se nobena ne more odločiti od ostalih in povzročiti kratkega stika. Oba konca žice ovijemo nato še z gumiranim trakom, da v vtikalniku ne prideta v dotiko. Kos gumiranega traku, ki je 6 cm širok, po dolgem nekoliko zarežemo. S širšim koncem ovijemo prevodno vrvico, oba ožja konca pa ovijemo okoli obeh gumastih vrvic. Nato pritrdimo zopet oba konca žice z malima vijakoma in privijemo pokrov.

Če luč svetilke utripa, je to znamenje, da ne tiči vtikalnik dovolj trdno v vtikalno. To popravimo, če z nožem malo premaknemo vtikalni konci. Pa tudi žarnica, ki ni trdno privita, lahko povzroči, da luč utripa.

Poškodovano vrvico lahko popravimo, če jo ovijemo z gumiranim trakom. Kadar kupujemo priključno vrvico, izberemo vedno takšno, ki ima obe žici v skupni gumasti cevki, ker se pri taki vrvici

Neprekosljiva kava,

vedno dobrodelna in zdrava, to je v 25letni praksi ocenjena, kofeina prosta kava Hag. Z bistroumnim postopkom ji je odvzeta za mnoge škodljiva snov kave, kofein. Pražiti jo je kakor vsako drugo kavo. Saj kofein nima s čistim okusom kave niti najmanjšega stika in je zato razumljivo, zakaj ne prekaša kave Hag, za katero se uporabljajo mešanice samo izbranih centralno- in južnoameriških vrst kav, nobena druga kava na svetu.

V kavi iščete užitek in pobudo, to dobite v kavi Hag, ki je brez vsakega nepovoljnega delovanja kofeina na srce, živce in ledice. Po kavi Hag ne boste imeli nikoli nemirnega spanja. Zdravniki zato kavo Hag ne priporočajo in ne predpisujejo samo zdravim; celo otroci in bolniki jo lahko pijejo — tako neškodljiva je.

Poskusite in postali boste prepričan prijatelj kave Hag. Vsaka boljša trgovina z živili ima kavo Hag v originalnih zavitkih po $\frac{1}{10}$ in $\frac{1}{10}$ kg.

Brezplačni vzorec dobite, ako pošljete ta oglas in Din 1 — za poštna stroške na
Kava Hag d. d., Zagreb, Tomašičeva ulica 4.

izolacija težje pokvari kakor pa pri sukani dvojni vrvici.

Če hočemo napeljati v namizno svetilko novo vrvico, vzamemo svetilko na mizi narazen, denemo posamezne vijake in dele v prav tistem vrstnem redu drugega poleg drugega, kakor jih bomo potem zopet privili, in pritrdimo novo vrvico tako, kakor je bila priključena stara. Male žice posameznih vrvic moramo zviti posebno trdno, da ne nastane v svetilki sami kratki stik. Kdor ni pri tem delu natančen, naj ga prepusti rajši obrtniku.

Pri pokvarjenih električnih aparatih popravljajmo doma samo napake v priključni vrvici in v vtikalniku.

Pri električnem likalniku je najobčutljivejša točka vtikalnik, ki je na likalniku samem, ker toplota likalnika uničuje gumasto plast. Če jo popravljamo, moramo vrvico precej odrezati. Kadar pa pregori grelec v likalniku, je vsako krpanje brez pomena. Nov grelec naj dene v likalnik samo strokovnjak.

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: grahova juha z ječmenčkom, musaka, mešani kompot.

Večerja: krompirjev pečjenjak z zeleno solato.

Torek, obed: na goveji juhi jajčna kaša, govedina, garnirana z višnjevim zeljem, praženim krompirjem in čebulno omako; jabolčna pena.

Večerja: rižot s svežimi gobicami.

Sreda, obed: fižolova juha z rezanci, žlikrofi z maslom in drobtinami, solata, češki tolki.

Večerja: pečenice z grahovim pirejem, kompot.

Četrtek, obed: obarna juha z ajdovimi žganci; pečena jabolka.

Večerja: telečji paprikaš in dušeni riž.

Petek, obed: zelenjavna juha, jurčki s posajenimi (zakrknjenimi) jajci; jabolčni zavitek.

Večerja: sirov pečjenjak in češpljev kompot ali pa ribe in solata.

Sobota, obed: na goveji juhi jetrni cmoki, govedina, garnirana z različnimi prikuhami (korenje, ohrovt, praženi krompir in kumarična omaka); ajdova torta.

Večerja: segedinski golaž, kompot.

Nedelja, obed: možganja juha, nadevane telečje prsi, garnirane s cvetačo in raznimi solatami; krušni krapki z vaniljevo kremo.

Večerja: kuhana svinjska glava s hrenom.

Recepti k jedilniku

(Navedene količine so za 4 do 5 oseb.)

Musaka. V kozici prepražim na žlici masti eno sesekljano čebulo in pol žličke sladke paprike. Ko čebula porumeni, dodam $\frac{3}{4}$ kg kislega zelja, osolim, zalijem s kostno juho ali vodo in pokrito dušim. V drugi kozici prepražim na masti s čebulo 30 dkg svežega zmletega svinjskega mesa. V slanem kropu prevrem in odcedim 15 dkg riža. Primerno kozico namažem z mastjo, naložim vanjo za prst debelo plast dušenega zelja, nato plast mesa in zatem riža, zopet zelja, nato meso in riž, nazadnje zopet zelje. Povrhu polijem $\frac{1}{4}$ litra kisle smetane, v katero vžvrkljam dva rumenjaka, postavim v pečico in pečem tri četrti ure. Na mizo prinesem kot samostojno jed. Beljaka, ki mi ostaneta, porabim drugi dan za jabolčno peno.

Krušni krapki z vaniljevo kremo. Dan staro masleno štrugo zrežem na pol prsta debele rezine in jih s krapovim obodcem izkrožim iz skorje, nato pa pomočim v osladkano mleko, med katero sem vžvrkljala en rumenjak. Ko se rezine prepoje z mlekom, jih pavaljam v raztepenem jajcu in ocvrem. Ocvrte zložim na krožnik in jih oblijem z vaniljevo kremo.

Rižot z jurčki. Osnažene in na lističe zrezane jurčke operem, poparim in odcedim. V kozici segrejem 5 dkg presnega masla ali finega olja, dodam dve žlici drobno sesekljane čebule in peteršilja ter pustim, da čebula malo porumeni, nakar dodam še šest olupljenih, izzetih in zrezanih paradižnikov. Ko se nekoliko izparijo, dodam še jurčke. Pokrite dušim toliko časa, da vsa voda izhlapi, nato pa stresem v kozico še po dve pesti riža

Svilene nogavice niso več luksus odkar obstoji LUX!

Nogavice — ki so oprane z Luxom — so dvakrat tako trpežne. Vendar je potrebno, da jih večkrat perete, ker nesnaga in prah škodujeta tkanini. Lux pere temeljito, ne da bi škodoval svili in rokam.

LUX

PODALJŠUJE TRPEŽNOST
VAŠEGA PERILA!

**LUX PERE
TAKO UDOBNO!**

V VROČI
VODI RAZTOPITI
V MLAČNI PRATI
V MLAČNI
IZPLAKNITI

na osebo, zalijem z juho ali kropom, osolim in pokrito dušim pol ure. Preden serviram, potresem jed s parmezanom.

Češki tolki brez kvasa. V lonček nalijem pol litra mleka, dodam 10 dkg sladkorja, 20 dkg moke, tri rumenjake, ščepec soli, kavno žličko ruma in pol zavitka pecilnega praška. To dobro izžvrkljam, dokler ni testo gladko, in dodam še sneg od treh beljakov. V vdolbine plitve, široke ponve denem v vsako nekoliko masti ali masla, razbelim in položim v vsako jamico po eno žlico testa. Ko se tolki opečejo na eni strani, jih z vilicami obrnem in opečem še na drugi strani, da so lepo rumeni na obeh straneh. Potem denem po dva in dva skupaj, jih vmes namažem z marmelado, zložim na krožnik, potresem s sladkorjem in gorke serviram.

Ajdova torta. V skledi mešam 14 dkg presnega masla s štirimi jajci in 14 dkg sladkorja tako dolgo, dokler se vse skupaj ne speni. Potem dodam 14 dkg zmletih mandeljnov in pol zavitka pecilnega praška, zmešam med 14 dkg ajdove moke. Zmes vložim v namazan, z drobtinami potresen tortni model in spečem. Ko je torta pečena in ohlajena, jo prerežem vodoravno čez polovico, namažem spodnjo polovico z gosto marelično marmelado, poveznem drugo polovico nazaj in potresem povrhu s sladkorno vanilijevo moko.

Čokoladne rezine. 14 dkg sirovega masla umešaj s 4 rumenjaki in 14 dkg sladkorja, dodaj k temu 14 dkg raztopljenе čokolade, potem sneg od 4 beljakov, nazadnje pomešaj še 7 dkg neolupljenih zmletih mandeljnov in 7 dkg moke. Ko je pečeno, še toplo namaži z marelično ali ribezovo marmelado in posuj z zmletimi mandeljni ter nareži na kocke.

Kurnica.

Vsaka žival dobro uspeva in se razvija samo tedaj, če ima dovolj zraka in svetlobe. Tudi za kokoš velja to. Svetloba naj prihaja v kurnico, če le mogoče, od jugovzhodne strani. Grede, na katerih spe kokoši, naj bodo bolj nizke, ne več kot 1 m od tal, zakaj kokoš ne leze rada visoko. Vse grede naj bodo v isti višini, ker se s tem prepreči ravs in kavs med kokošmi, kajti vsaka izmed njih hoče biti zvečer, ko gre spat, na najvišjem mestu. Grede, ki morajo biti kakih 40 cm oddaljene druga od druge, ne smejo biti čisto okrogle, ampak oglate z okroglimi robovi, da se prilegajo nogi živali. Na popolnoma okroglih gredah se kokoši ne morejo odpočiti. Nadalje ne smejo biti grede pribite, ampak tako pritrjene, da jih lahko vzamemo proč, kadar čistimo kurnico. Najboljša tla v kurnici so betonska, ki jih večkrat potresemo s svežim šotnim drobirjem.

Od kod to ime?

V močvirnih krajih rase rastlina, ki ima obliko grmovja in jo poznamo po belem cvetu. Latinsko se imenuje *Spiraea ulmaria*. V sebi ima snov, ki čudovito pomaga pri prehladu. Isto snov imajo v sebi tudi znane **Aspirin-tablete**.

Če primerjamo imeni «Aspirin» in «*Spiraea*», takoj zapazimo, da sta si sorodni.

Aspirin-tablete uporabljamo že več kot 30 let in ohranile so si vse do danes svoj sloves.

Pri prehladu in revmatskih bolečinah uporabljajte zato samo **Aspirin-tablete!**

Prav tako važen pogoj, da kokoši dobro uspevajo, je nadalje snaga. Da obvarujemo perutnino pred mrčesom, ki jo zlasti v vročini močno nadleguje, moramo kurnico pogosto korenito počistiti in razkužiti. Razkužimo jo tako, da prebelimo stene z apnom, grede in druge lesene reči pa namažemo s karbolinnejem. Gnoj je treba vsak teden pobrati iz kurnice.

Najpripravneje je, če je kurnica razdeljena v dva dela, v prostor, kjer perutnina spi, in v prostor, kjer je lahko takrat, kadar je zunaj slabo vreme. Tla v tem zadnjem prostoru naj bodo pokrita s plevami, med katere smo zmešali nekoliko žita. Vhod v kurnico naj bo z južne strani, da so živali obvarovane pred ostrimi severnimi in vzhodnimi vetrovi.

Gnezda morajo biti bolj pri tleh in na najbolj temnem kraju, zakaj kokoš nese najrajši v temnem. Gnezda tudi ne smejo biti pregloboka, sicer leže jajca drugo na drugem, in kokoš jih, kadar stopi v gnezdo, lahko stare. Še prav posebno velja to za takrat, ko podložimo koklji jajca. Gnezdo naj meri 30 do 40 cm v kvadratu. Kaj prikladni so za gnezda leseni zaboji, napolnjeni z mehko slamo, ki jo moramo po večkrat premenjati. Da obvarujemo gnezdo pred mrčesom, potresemo slamo s semptom s tobakom ali z apnenim prahom.

Mislim, da sem s to rubriko pogodila nekaj precej potrebnega. Koliko je mladih deklet, ki so se dolgo učile, ki so dolgo študirale, da so sedaj — «brezposelne». To je veliko zlo zanje same, pa tudi za tiste, ki so jim v breme. Mnogo je tudi takih, ki so službo zaradi česar koli izgubile. Za vse te pišem in želim, da se s tem, kar bom povedala, čim bolj okoristijo.

Ko sem takole malo premišljevala o tej strahoviti brezposelnosti, sem prišla do sklepa, da dobra moč vedno in povsod dobi službo in da so glavni vzroki.

Za Vaše otroke.

Naše drugo priznanje.

I. dekleška osnovna šola v Mariboru

*Št. 178
Maribor*

dan 20. maja 1931

Dr. A. Wander, d. d.

Zagreb

*15 otrok tukajine šole jo dobivalo
od oktobra 1930 do 3. maja 1931 vsak dan à
1/4 l mleka z ovomaltino in sladkorjem, ki ga dobivajo
od dr. A. Wander, d. d. Zagreb.*

*Šlo so to najprej otroci cele šole.
Kariši so deloma delavci (poslani brez posla),
in občasni pomočniki z malimi nestalimi zaslužki.
Ti otroci so bili z odločno tuberkularnim
zdravstvom.*

*Pri vseh otrocih je bil rezultat tehranje
1 - 1 1/2 kg prirastka na teden. Kjub revnosti in slabim
doma.*

*Indi tuberkularni otroci karajo večje tveganje
2 kg. 80 dkg. Tem trem otrokom je bilo to mleko z ovomaltino
resnično izboljšanje.*

*Vsemu vseh teh otrok naj blagorod spusti
tudi napredek njihovega zdravlja. Poskušajmo si
se in naših otrok v jeseni opet opomni, da jo to dobro
preprosti vsem premernim staršev, ki imajo bolne otroke.*

*Analizirano
supranatpis*

Štejemo si v dolžnost, da v interesu staršev in učiteljev razglasimo to priznanje, ki najbolje priča, da je Ovomaltine za zdravje res dragocen izdelek.

Na zahtevo pošljemo **brezplačno** vzorec.

Dobiva se povsod: mala škatla Din 16.—.

Dr. A. WANDER, d. d. Zagreb.

brezposelnosti: pomanjkljivo znanje, velika povrnost, premajhno zanimanje, podcenjevanje, predsodki itd. Bojazen in podcenjevanje sta izvir neuspeha. Oboje pa izvira iz preslabe «podkovanosti». Slavni Anglež H. N. Casson je dejal: «Če se ti slabo godi in nimaš uspeha, ne dolži zato drugih. Tudi razmere niso krive, ako ne dobiš službe. Ti sam, si kriv, človek, ker nisi zadosti sposoben. Najprej sebe poglej!» In to tudi drži. Samo nekaj primerov, prosim:

Imam znanko, ki ima malo maturo in trgovski tečaj. Prosila me je, ali ji lahko preskrbim kako službo. Res se mi je to posrečilo in dekle je nastopilo službo, že čez dva dni je bila odpuščena, njen šef pa se mi je zahvalil za tako moč, ki niti abecede ne zna. Morala bi bila razporediti kup naslovov po abecedi na prve tri črke. Ista gospodična je napravila kuharski tečaj, pa se tudi v kuhinji ne udejevtuje.

Ne vem, drage naročnice, kaj pravite k temu. Na vsak način — si izprašajte vest!

Drugi znanki se je posrečilo, da je dobila dobro službo. Ima sicer nekaj razredov, toda bogve koliko se tudi ni naučila. Vendar pa bi za tisto službo popolnoma ustrezala. Kljub temu je imela sirota toliko predsodkov, da bi bilo to skoraj usodno zanjo. «Saj ne bom znala...» (Pa še vedela ni, kaj bodo zahtevali od nje!) Ko je zvedela, da bo blagajničarka neke restavracije, so bili zopet drugi predsodki: «Če se bom zmotila,» in «to se bo morda zgodilo in ono» itd., poleg tega je bil še njen fant tako neumen, da jo je strašil in begal. S težkim trudom smo jo vendar pripravili, da je poizkusila — in danes ima hrano (prvovrstno) in brezplačno lepo sobo s tovarišico, zraven pa še šest sto dinarjev, pa se je v celem pomotila samo dvakrat, in to enkrat za en dinar, drugič pa za deset par. Dela skoraj že dva meseca. Si tudi ti tako nerodna?

In kakšno napako sem jaz storila pri nastopu prve službe... Imela sem odlično v vseh predmetih. Nemško in slovensko stenografijo, strojepisje, korespondenco itd. Zaradi tega so me sprejeli za tajnico glavne pisarne v veliki tvornici. Ko pa sem pri prvem narekovanju popolnoma odrekla, so me dali v — registraturo. Dva meseca sem iskala in čakala službe in nisem vežbala. Posledica: le 10% namenjene plače. V svojo tolažbo sem ugotovila, da tistega mesta ni zasedla potem nobena, ker so narekovali v švicarskem nemškem narečju, ki ga nismo mogle Slovenke tako naglo razumeti. Vsekakor bi pa ne škodilo, ko bi vsak dan po dve uri vežbala obe stenografiji!

Najbolj žalosten primer je pa tista moja znanka, ki že štiri leta «čaka» na službo. No ta naj le potrpežljivo čaka, da jo pametnejše in boljše prehitijo. Presneto svetla zvezda mora biti danes žena, da pridejo ljudje po njo in ji ponudijo službo, ko ravno «čaka» nanjo.

Drage moje, danes takih lepih časov menda sploh ni! Na službo ne smete «čakati», temveč jo morate iskati, truditi se morate zanjo in marsikaj žrtvovati.

Zavedaj se, da «čakajo» na službo stotine ljudi, druge stotine pa se zanjo «pulijo» na vse mogoče načine in z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Le s skrajno požrtvovalnostjo boš uspela. Ali boš požrtvovalna? Saj gre zate, za tvoj obstoj.

Potrudila se bom, da ti v tej rubriki čimveč povem, kar boš potrebovala v borbi za službo. Prvo, kar si do prihodnjč dobro zapomni, je tole:

Ali si moreš misliti zidarja, ki bi hotel zgraditi ljubljanski nebotičnik kar brez vsakega načrta? Kaj bi mu ti rekla?

Svojo družino

*toplo oblecite za hladno jesen
in mrzlo zimo!*

Oglejte si mojo pravkar došlo zalogo jesenskega blaga za dame, gospode in otroke. Tudi za Vas imamo veliko izbiri. Gotovo boste našli pri meni nekaj, kar Vam bo všeč.

Zase kakor za svojce si lahko izberete najnovejše modno blago, angleški kamgarn in sportni ševijot, damsko volneno blago za obleke in plašče, modni pliš in baržun, krasno svilo ter fino in trpežno perilno blago.

A. ŽLENDER

manufakturna trgovina

LJUBLJANA, Mestni trg št. 22.

Vidiš, draga čitateljica, in vendar je devet desetih vseh ljudi, ki se lotijo iskanja službe, te velike, ogromne in usodne stavbe, kar tako, brez načrta, brez urejenosti, brez premišljene metode. Ali se boš čudila potem, da do sedaj nisi imela uspeha? Ali zdaj veš, zakaj si tako malodušna in boječa? Ker nisi imela uspeha, to pa zato, ker tega nisi zadosti pripravila!

(Dalje prihodnjič.)

Šolsko leto

se je pričelo. Radost prvih šolskih dni, veselje z novimi šolskimi knjigami, zanimanje za njih vsebino in za slike, vse to hitro mine, kadar je treba resno prijeti za knjigo. Ni pa vselej kriva igravost, pa tudi ne otroška nestanovitnost, če hodijo otroci neradi v šolo in izgube veselje do učenja.

Ampak pomanjkanje volje je večkrat posledica fizične utrujenosti in onemoglosti, in če se otrok utruji, ni nič čudnega. Otroci rase in se razvija, on ves svoj prosti čas preigra, preskače in preleta, na-

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAMM

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopališča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je priloženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

NIVEA-CREME:
Din. 5.00 – 22.00
NIVEA-OLJE:
Din. 25.00 in 35.00

Na potovanjih, pri sportu in igri

NIVEA - CREME NIVEA - OLJE

Ker vsebujeta Nivea Creme in Nivea Olje Eucerit, ki je soroden koži in ki ga nima nobeno drugo sredstvo za gojitev kože, prepojita kožo globoko in popolnoma ter jo okrepi in hrani. Tako varujete svojo kožo pred vremenskimi nepravilnostmi. Vaša polt ostane mladostno sveža in mehka. Dobili boste zelo zdrav, sijajno porjavel videz, kakršnega imajo sportniki.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva ul. 24

zadnje so pa tudi različne majhne, za odrasle brez-pomembne skrbi in nepravilnosti — morda malo solza — za otroke breme, ki jemlje moč njegovemu organizmu, vendar vsi ti fizični napori niso tisto, kar mu jemlje največ moči. Učenje je na pr. napor za možgane in živce, in je vendar, pa še ne malo, odvisno od fizične moči, zato dostikrat vidimo, da se slabotni otroci slabijo.

Otroški organizem je treba krepiti, da bo lahko prenašal duševne in telesne napore. Če zahtevamo od otrok več kakor more njih organizem prenesti, bodo telesno propadali in živčno slabeli in ne bodo mogli izpopolnjevati naloge, ki jo zahtevamo od njih. Izvor moči pri otroku pa tudi pri odraslem je samo v njegovi hrani. Treba je zato pri otrocih prav posebno paziti, da jim hrana ne bo samo zadostna po količini, ampak tudi bogata redilnih snovi. Marsikateremu otroku utegne silno koristiti, če mu redno hranijo izpopolnjujemo s skodelico Ovomaltine za zajtrk in južino. Ovomaltine je naravna, lahko prebavna hrana posebne vrednosti.

Če hočete, da si ohrani otrok dober videz in zdravje, ki si ga je pridobil o počitnicah, če hočete, da napor učenja in njegovega rednega življenja ne uniči že v kratkem času koristi oddiha, mu stalno dajajte Ovomaltine. S tem mu ne ohranite samo zalogo moči, ki si jo je nabral, ampak se bo otrok tudi vidno krepil in razvijal.

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova.

Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

In zdaj vem, oče, da bodo vsemu svetu kazali takšne instinkte vedno samo premaganci ali pa tisti, ki so po naravi sami že na vsem telesu slabotnejši, da pa močan človek ohrani svoj tihi samozavestni egoizem, ah, kakšna ironija, kako me boli!...

Kakšna ironija, oče, kakšna ironija, moja vera je v njej pogorela. Občutil sem tudi v bolnici, kaj je domovina. Vsak bolnik je tam sanjal o njej, vsak je koprnel po njej, k vsa-

kemu je hlipela od nje sama lepota, vsem se je zdelo v domovini lepše kakor povsod drugod.

Poglej, oče, teh jablan tam zunaj in teh čebel, ki jih obletavajo... Kaj je res, da imajo Slovenci najznamenitejše čebele? Na te naše čebelnjake sem sem v bolnici vedno rad spominjal... Na vsaki končnici druga slika: vojak daje konju ovsu, vojak poklanja devici tulipan, nikjer pa ne grabi za puško, da bi koga pobil... Hm, kako ti naši ljudje povsod samo dobro mislijo... In ti naši fantje padajo vdano kakor snopje, pa ne vedo, čemu, ne vedo, zakaj... To je najhujša krivica na svetu, ki se prizadeva človeku, da se mora mlado življenje žrtovati, pa ne ve, zakaj. Neštetokrat se je to zgodilo samo v ponižanje lastnega rodu, kar sem jaz veliko prepozno spoznal, ko sem moral o tem kakor sin jugoslovanskih staršev razmišljati... Vsaka beseda, oče, katero ste mi hoteli kdaj vcepiti v glavo, je bila resnična. Želim vam samo to, oče, da bi dočakali časov, ko se vam uresniči vaša želja, da se južni Slovani združijo in poveljajo, in nekaj mi pravi, da se bo tako tudi zgodilo... »

Dolgo sta se potem še razgovarjala, vse bolj tiho in tiho, dokler ni sin zaspal... In še zdaj mi je v tolažbo, da so pomirjevalne besede mojega moža delovale na sina kakor uspa-vanka, saj je znal moj mož govoriti tako od srca k srcu, da mu je verjelo na stotine ljudi, samo rodni sin mu ni hotel verjeti... Res pa je, da sta se takrat sprijaznila, da sta se zopet našla oče in sin kakor v tistih časih, ko ga je oče otroka pestoval... Ko se je moj mož potem umeknil v veliko sobo, sem skočila za njim, toda on je skril obraz pred menoj, da

V ceni najnižja
v modelih najlepša
v blagu najsolidnejša

je damska
konfekcija

A. AULIN

LJUBLJANA, Kongresni trg 5

Vi potrebujete premog,
Vi potrebujete drva,
Vi potrebujete koks!

Najbolje Vam postreže
tvrdka

DOM. ČEBIN
WOLFOVA ULICA 1/II.

Tel. 20-56

Tel. 20-56

bi ne videla njegovih rosnih oči... Nikdar ga še nisem videla tako strtega...

Toda ob sinovem pogrebu ni potočil ne ene solze, kakor okamenel se mi je zdel. In še tolažil me je. «Saj ga imaš doma, mati,» mi je rekel, «marsikateri starši pa niti ne vedo, kje počivajo kosti njih sinov.» Tešil me je tudi s tem, da mi ostane še hčerka z vnuki, nekaterim staršem pa ni ostalo nič, ko so zagrebli edinega otroka...

Poslej so mu bile najbolj pri srcu tegobe drugih ljudi, saj veste, kako se je med vojsko težko živelo. Ves se je predrugačil, nobenega vzdihla ni bilo v njem, živel je samo za druge, dokler nismo dočakali prevrata.

Kar verjeti nisem mogla, da je to tisti modri človek, ki je učil vedno samo druge. Kakor otrok, ki samo vriska, se mi je zdel, lepo se je popravil, zdelo se mi je celo, kakor da se je nekam pomladil... Ali komaj smo se prepričali, da vse to niso samo sanje, že so se zgrnile nad Mirkom nove skrbi. Vse je tako kazalo, da naša Koroška ne sme biti deležne tiste solnčne sreče, najprej se je moralo šele odločiti, na kateri strani je pravica, in tako se je polagoma pripravljala plebiscit.

Ne morem vam popisati, kako se je moj mož s svojimi prijatelji gnal, da bi se naš kraj drugim za zgled prav posebno izkazal. Tudi k nam so se pritepli nemški agitatorji in se hlinili našim ljudem: «Le, če hočete, da bodo vaši sinovi zopet ginili v novi vojski, kar glasujte za Jugoslavijo, ta se bo morala če ne veste, v kratkem braniti na dve strani.» Tudi so gonili svojo staro pesem: «Nemci se bodo zopet opomogli in bodo zopet prvi na svetu, le dobro si zapomnite!»

Toda pri nas so padale te besede, kakor bi metal bob ob steno, zastonj. Naš kraj, odgojen že v pravi narodni zavesti, se je držal junaško, ampak drugih žal ni potegnil za seboj v zarjo lepših dni. Prišli so trije vlaki, polni odmetnikov z vseh strani sveta, in ti so imeli že vse pripravljeno za volitve, čakali so samo še na trenutek, da oddajo svoj glas. In tako se je nazadnje zgodilo, da so dobili Nemci štiri in petdeset, naši pa samo šest in štirideset odstotkov glasov.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68—, za pol leta Din 35—, za četrt leta Din 18—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2—. Posamezna številka stane Din 5—, krojna priloga Din 2—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravništvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST•DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Zlatorog
terpentinovo
milo
za Vaše perilo

LITOGRAFIJA

ČEMAŽAR IN DRUG
LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 6

izdeluje vsa litografska dela
po najsolidnejših cenah

Telefon številka 25-69

Zahtevajte ponudbo!

KAKO NAJ PEREM

volno?

Volna se ne sme mencati in stiskati, še manj pa kuhati. Schichtov Radion odpravi vso nesnago, ako v mlačni raztopini nekolikokrat namočite in premešate volnene predmete in jih nalahko ožmete.

Uporabljajte radi tega za pranje Vaših volnenih stvari Schichtov Radion, volna se Vam ne bo stisnila, temveč bo ostala gibčna in bo obdržala prejšnji sveži ton.

krzna in preproge?

Lahko jih očistite, ako raztopite v liter mlačne vode polno žlico Schichtovega Radiona in s to raztopino okrtajte krzno ali preprogo. Nato še parkrat nalahko drgnite predmet s krtačko, namočeno v mlačni vodi, potem pa še z mehko krpo, nakar ga pustite, da se posuši. Poizkusite in uspeh Vas bo iznenadil.

svilene nogavice in nogavice iz umetne svile?

Ženske nogavice se morajo prati s posebno skrbnostjo, da ne izgubijo svoj lep izgled. Predvsem je opustiti vsako mencanje. Večkratno namakanje v mlačni raztopini Schichtovega Radiona in nahlahko ožemanje bo odstranilo vso nesnago.

Po takem pranju bodo ostale nogavice mehke in elastične, lepo se bodo prilegale nogi in obdržale bodo blesk svile.

svilo?

Svilena bluze, šale in kombineze ne smete prati v vroči vodi, niti mencati. Pri pranju je postopati na isti način kakor z svilenimi nogavicami in sicer tako, da se jih nekolikokrat pomoči v raztopini Schichtovega Radiona in nato enostavno ožmejo. Celo po večkratnem pranju s Schichtovim Radionom bodo svilene stvari ostale mehke in besteeče, celo potem, če boste prvi vodi za izplahivanje dodali malo kisa.